

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI és TARSADALMI HETILAP.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Savoboda Testvérak könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések s előfizetési díjak is küldendők.</p>	<p>Megjelenik a lap Minden Szerdán. Kéziratok nem adatnak vissza.</p>	<p>FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. FEJÉR ANTA L, Csuvéd.</p>	<p>Nyitltérli czikkcek soronként 40 fillérért közöltetnek. Egyes lap ára 20 fillér.</p>	<p>Előfizetési ár: Egész évre 8 kor. (Külföldre) 12 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor. Hirdetési díjak a legolcsóbban számítottatnak</p>
---	--	---	---	---

Gazdasági politikánk.

Midőn Bánffy Dezső br. kormányelnöksége alatt Darányi Ignácot földművelésügyi miniszterré kinevezték, meglepetéssel fogadta az egész ország. Azóta majdnem hét esztendő telt el. Is ezen hét esztendő alatt Darányi az általa kifejtett lelkiismeretes munkálkodással bebizonyította, hogy teljesen rátermett a feladatra, a melyre vállalkozott, bebizonyította, hogy magas állására nemcsak esze és nagy tudása, ha nem melegen érző szíve és szerencsés keze is képesítik.

Az előtte álló nagy és fontos feladatokat nem csak eszével, hanem szívével is mérlegelte s azok megvalósítását olyan szerencsés kézzel kezdte és oldotta meg, hogy ez által a gazdaság körében olyan népszerűségre tett szert, a melynel egyik előde sem dicsekedhetett.

Régebbi időben a földművelési miniszterium munkásságának csak egyik ága, a lótenyésztés volt olyan, mely iránt a nagy közönség érdeklődött s melynek eredményeiért hálás is volt. Ma már e miniszterium egész működését az általános érdeklődés melege fogja körül s a mi onnan kiindul, az általában pártfogásra és támogatásra talál.

A földművelésügyi miniszterium munkakörének szélesebb alapokra fektetése és nagyobb térre való kiterjesztése az utóbbi hét év alatt történt, a mióta Darányi áll ezen miniszterium élén. Ő mindenre kiterjedő figyelmét olyan dolgokra is rá irányította, a melyeneket elődjei alig vettek tekintetbe és az ő munkásságának legérdekesebb része éppen ezen a téren nyilvánul meg a legeredményesebben.

Azok a szociális mozgalmak, melyek Darányi kinevezetése idején az Alföldet veszedelemmel fenyegették, a folyton szaporodó munkás tömegek és a földnek apadó jövedelme mellett öltöztek olyan

veszélyes jelleggel. Ennek a mozgalomnak lecsillapítása és a veszedelem elhárítása képezte Darányinak egyik legfontosabb, de egyszerűs mind legnehezebb feladatát.

Darányi derekasan hozzá látott a munkához és a munkaadók és mezőgazdasági munkások közötti jogviszony szabályozásáról, az erdei és dohány munkásokról, a gazdasági és ipari szövetezekről, a gazdasági munkások és cselédeknek baleset és rokkantság elleni biztosításáról szóló törvényekkel tervszerű, okos és nagy eredményekkel kecsegtető gazdasági politika alapjait rakta le.

Munkásságának ezen ágához lehet számítani a hegyvidéki ruthén akciókat és az ezen évben megindított székely akciókat is, valamint a szövetezeketi téren indított mozgalmat. A szövetezeketi téren különösen a tejszövetezekkel értek el nagyobb eredmények. Erről tesz tanúságot, hogy a szövetezeketi tagok száma 1901. végével meghaladta a 40 ezeret, földelgőztek 66 millió tejet, a termelvények után bevettek 7 millió koronát. Ugyancsak erről tesz tanúságot az is, hogy míg 1895-ben tejtermékekből kiviteli föbbletünk volt 1.3 millió korona, addig 1901. végén a föbblet felugrott 11.2 millió koronára, tehát majdnem megtízszorozódott.

A földművelésügynek bármely ágazatát tekintjük is, a Darányi minisztersége alatt mindenik feltűnő fejlődésnek indult. És ezt a fejlődést mindenütt két tényező mozdította elő: a gazdasági szakoktatás és az ezzel kapcsolatban gyakorolt anyagi támogatás. Népkönyvtárakat állított fel, a mezőgazdák számára a téli időszakban tanfolyamokat, gazdasági előadásokat tartatott. A gyümölcsstermelés és kertészet ügyének előmozdítására tanító és lelkészek számára tanfolyamokat rendezett. — 1896-tól 1901-ig kiképzést nyert ezen tanfolyamokon 480 tanító és 62 lelkész. Az állami ut befűtésével kapcsolatban

utnemesterek és munkások számára szintén rendezett tanfolyamokat, melyeken 288 egyén nyert kiképzést. Ugyancsak ilyen népies előadásokat és rövid tanfolyamokat rendeztetett a méhészet köréből is. — A tejgazdasági szakoktatás szintén szépen fejlődött és ezen gazdasági ág fellendítésére van hivatva a tejgazdasági munkásképző iskola is. Mindezeket betetőzi a népszerű gazdasági munkák és iratok óriási számban való terjesztése által.

A talajjavítások szintén mind nagyobb méreteket öltenek s ezzel kapcsolatosan az árvíz védelem is. — Darányi minisztersége alatt az árvízről öt és fél millió holdat mentesítettek s talajjavító munkát pedig 1.3 millió holdon végeztek.

Még csak néhány adatot sorolok föl: A lentermelés fejlesztésére irányuló intézkedéseknek egész hosszú sorát találjuk, melyek biztosítják e fontos gazdasági ág fellendülését.

Gondját kiterjesztette a szőlő mivélésre. A 620 ezer hold szőlő területből a filoxera elpusztított 420 ezer holdat s így maradt 200 ezer hold. Az elpusztult területből Darányi előtt 15 év alatt felújítottak 23 ezer holdat, Darányi idejében 7 év alatt 82 ezer holdat s ezzel a bortermés 1895-től 1 millió, 300 ezer hektóliterrel 1901-ig 2 millió 600 ezer hektóliterre emelkedett.

A baromfi tenyésztés és méhészet fejlődéséről a következő számok tanuszkodnak:

1895-ben a külföldre szállított baromfiért, tollért, tojásért befolyt 42 millió korona, 1901-ben már 72 millió.

1896-ban a méhtermékek értéke 2 millió 300 ezer korona, 1901-ben fel rug 3 millió koronára.

A selyem-gubó termelése 1898-ban itt nálunk nagy hanyatlást szenvedett, a selyemtenyésztő családok száma 108 ezerrel 86 ezerre, ezek keresete 4 millió

300 ezer koronáról 2 millió 900 ezerre csökkent. A kormány erélyes támogatása mellett azonban az állapot nagy mértékben javult. 1901-ben a selyemtenyésztő családok száma 96 ezerre, keresetük 4 millió koronára emelkedett.

Ékesen beszélő számok ezek, melyek azt igazolják, hogy Darányi a viszonyok teljes felismerése mellett sok tekintetben új nyomokban vezette miniszteriuma munkásságát és nem kis eredménnyel. A termelés fokozása mellett figyelmet fordított az értékesítés javítására is. A kis emberek javát gondos kézzel karolta föl és sok tekintetben fényes eredményeket ért el e téren is. Ehez okos munka és férfias erőfeszítések kellettnek, de a nemzet elismerésében meg van jutalma is

Bennünket székeket jelenleg a most megindított székely akció érdekel közelebről. Ettől állapotaink javítására igen sokat várunk. Darányi eddigi sikerei biztosítékot nyújtanak az iránt, hogy nagy eszével, szerető szívével és szerencsés kezével ezeket a székely akció terén is csak öregbiteni fogja s már eddig is népszerű nevét a Székelyföldön is feledhetetlenné fogja tenni.

Ebben a reményben szívünk legmélyebb érzelmeivel üdvözljük a közénk jövő magas vendéget és munkálkodására az Isten áldását kérjük.

— A képviselőház ülésel. A mult hét elején, az október 20. diki ülésben folytatott és befejezték a vitát Rátkay László azon indítványára felett, hogy a kvótára vonatkozó királyi döntés tárgyalásra tüzessék ki. Ebben az ülésben Babó Mihály és Molnár Józsiás Kossuth-párti képviselők szólottak e tárgyhoz. Babó Mihály emlékezteti a miniszterelnököt arra, hogy a magyar kvótabizottság, mikor Széll Kálmán volt az elnöke, kijelentette, hogy a magyar nép már nem bír el több terhet s ennek dacára a Széll-kormány még is felemelte a kvótát. Ennek az lesz a következtetése, hogy a monarchia akkor less majd a leggyöngyöbb, mikor legerősebbnek kellene lennie. Molnár Józsiás a kvótakérdés pénzügyi olda-

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZÁJA.

Szeretek valakit . . .

Szeretek valakit
Izzó szenvedéllyel,
Poklok fenekének
Oltatlan tűzével.

Ezer ördög járja
Tánczát a szívembe,
Ezer angyal dala
Csendül a fülemben.

Akármerre nézek
Akármerre járok
Róla beszélgetnek
Mosolygó virágok.

Nevét susogja az
Esti szellő lágyan,
Róla zeng a madár
Szerelmes dalában . . .

Nem mondom senkinek
E kerek világon
Milyen végtelen nagy
Az én boldogságom.

Az én édes titkom
A szívemben pihe,
Miként a drága gyöngy
A tenger mélyiben . . .

Savoyard.

A Nácsi tréfája.

Irta: tartsafalvi Pálffy Aladár.

Hogy a diák viccek igen jók szoktak lenni, sőt némelykor, vagy talán igen gyakran fölérnek egy-egy csigány vagy katoná adomával tisztán bizonyos dolog. De hogy néha-néha el is fajulnak,

különösen ha boszu állásból csinálják, az sem vonható kétségbe.

Történt vala pedig a millenáris esztendő ápril havának 25-ik napján, hogy egyik budapesti lapban a következő apróhirdetés jelent meg:

„Egy fiatal fővárosi mérnök, kinek 3—4000 frt évi jövedelme van, keres fiatal, házasosan nevelt, vidéki barna leányt feleségül. Hozomány mellékes. Leveleket „Gyöngyvirág” oszlopba a kiadóhivatal továbbítja.

Mint gondtalan deákok nevetve olvastuk, csak Nácsi barátunk komorodott el pár perczre, hogy annál vidámabban kiáltta felénk az ajtóból: — Azt az Árgyélussát néztek csak meg, hogy megrévalom én Riczikét, ha velem ugy mert elbánni a multkor . . . no megállj . . .

Mi bámulva néstünk a távozó után, hogy mit akarhat az ő Riczikéjével, a kibe — a mi tudomásunk szerint — fűlig szerelmes volt Sternberg Nácsi barátunk.

El is feleltünk volt már a Nácsi fenyegetését, midőn mintegy hónap mulva felszóltott minket, hogy vasárnap délelőt menjünk ki az állomásra, ha nevetni akarunk, és figyeljük a szintén jelenlevő Riczikét.

Bámultunk szörnyű módon, hogy mi lehet az, a min Nácsi állítás szerint, jól fogunk nevetni. Eljött végre a várva várt nap, s mi sokatlan nagy csoportban mentünk az állomásra. Sokáig kellett várunk, pedig a bor mellett, a mely olyan lényeges az emberi életben, jól telt az idő, a mig berobogott a budapesti személyvonat és az utasok — a mint történni szokott — kiszálltak kocsijaikból. Közönséges, megasokot dolog volt ez. Már azt hittük becsapott az urfi, szokásos híven, de látván Riczikét, mégis megnyugodtunk.

Rövid idő mulva egy elegáns férfi tűnt fel nekünk, ki ugy ki volt öltözködve, mintha lakó-

dalomba készült volna, még virágcsokrot is szorongatott markában. De mégis inkább azon nagy vigyázkodással tűnt fel, melylyel minden nőt szemügyre vet.

Egyszer csak megijudul Riczike felé, mosolygó arccal, mintha régi ismerősre akadt volna.

— Ah nagysád, igen örvendek, hogy igéretét beváltotta. Szentkuthy Zoltán fővárosi mérnök vagyok.

— Micsoda — szól Riczike hosszúra nyult képpel — hát engem honnan ismer? Micsoda ígéretemet váltottam be? Hisz én az urat nem is ismerem, sohasem is látam.

— Természetes, hogy nem ismer személyesen, de a levelek . . .

— Micsoda levelek?

— Hát a miket Nagysád irt nekem.

— Én?

— Na igen igen, s ha parancsolja az utolsót, melyben mostanra ide rendelt, akár meg is mutatlatom.

— Az ön levelemet? Szólt Riczike még jobban bámulva. Én az urnak soha egy szót sem irtam.

— Ejh ne teketóriászunk többet, elég volt már a tettétől, hát mondja meg: tetszem vagy nem tetszem? hogy esetleg a legközelebbi vonatnál visszautazhasam.

— Hagyjon már békében, mert Isten bizony rendőrt hívok, elég volt már a fővárosi szeretlenkedésből.

— Micsoda? Hát így fogad engem, esetleg leendő férjét.

— Az én — fér — je — met?

— Természetesen. Hiszen a fényképek után kölcsönösen megteteszünk egymásnak.

— Nem értem. Es egy valósgos rejtély előttem. Sajnálom, hogy fényképét el nem hoztam, de fölöslegesnek tartottam, mert tudtam, hogy képe oly mélyen van szívembe véve, hogy azonnal megfogom ismerni. Astán az ismertető jelek. Kék ruha s a gyöngyvirágoskor mind azt igazolják, hogy más nem lehet az én „Gyöngyvirágom,” mint kegyed.

— Micsoda gyöngyvirág, meg kék ruháról beszélsz?

— Miről beszélnék mááról, mint a kegyed öltözékéről, mely utolsó levelében ismertető jel képpen van megjelölve.

— Uram kezd világosodni előttem a dolog. Én véletlenül ugy vagyok öltözve, mint az ön Gyöngyvirágja s így ösaszetveestett. Nekem tehát békét hagyva: keresse a maga aséjjét.

— Magam is elhinném, hogy a véletlen közbe játasott a Nagysád megismeréséről, ha nem küldte volna a mindent igazoló fényképet, mely ez ügyet egészen másképp állítja elem.

— Est már magam sem értem, mert én senkivel sem álnev alatt nem leveleztem s annál kevésbé adtam vagy küldöttem egy előttem teljesen ismeretlen férfinak fényképét.

— Ennek a dolognak ki kell világosodni. Én nem fogom engedni, hogy belőlem ilyen bolondot csináljanak.

— Á Dieu, Uram! Keresse máshol az ön fényképes levelezőjét. S nevetve indulni akart Riczike.

— Hohó Nagysád nem addig as! A nálam levő levelei és fényképe alapján befogom perelni kártérítésért. Szabad kérem becses nevét.

Most már hosszúra nyult a képe Riczikének. Mi lesz ebből? Azonban megpillantva az ott settenkedő Nácsit, arca felvidult, hogy nemsokára annál jobban elkomorodjék, eszébe jutván azon szerelmes levelek, melyeket Nácsi irtott vele s azon fénykép, melyet neki adott. Keszött kis bodros fejében világosodni a dolog.

láról szólott. A magyar kormány, azon napon emelte föl a kvótát, hogy Magyarország gazdaságilag fellelődjön. Ez a fellelődés nem igaz. Nem fogadja el a kvóta döntéséről szóló jelentést. Először a vitát berekesztvén, Széll Kálmán szólott fel. Kijelentette, hogy ő arra törekedett, hogy a magyar parlament, az osztrák parlamenttel tárgyalja ezt az ügyet. Az osztrák bizottság azonban kijelentette, hogy még csak napirendre sem tűsi a kvóta tárgyalását. A magyar országgyűlést a nyáron nem is napolták el, a nyáron még az osztrák országgyűlés együtt volt, hogy legyen módja még az utolsó percben is tárgyalni a kvótát. Miután azonban az osztrák parlament kijelentette, hogy a tárgyalásba nem megy bele, okvetlenül a koronának kellett döntenie. Ezután védelmébe vette a kiegyezést és nagy lelkesítéssel argumentált Deák Ferencz munkája mellett. A többség azonban elvetette Rátkay indítványát. A miniszterelnök ezután indítványt terjeszt elő arra nézve, hogy a ház két hétig érdemleges ülést, azon egyet kivéve, melyen a kormány beterjeszti a költségvetést, ne tartson, hogy a bizottságok az eléjük terjesztett javaslatokon nyugodtan dolgozhassanak. Thaly Kálmán azzal vándolja a kormányt, hogy nem tudja foglalkoztatni az országgyűlést. A ház elnökét pedig kéri, hogy az új palota hiányainak pótlása érdekében hívjon össze értekezletet. Széll Kálmán kijelenti, hogy a bizottságok az okai annak, hogy a ház érdemleges üléseit nem tarthat, mert a törvényjavaslatokat nem lehet addig tárgyalni, míg a bizottságok nem végeztek velük. A ház elnök kijelenti, hogy sárt ülést fog kérni, a melyen tárgyalni lehet majd az új épület hiányait és a szükséges változtatásokat. Ezután a ház megállapítja a következő ülést napját a szűkös meghallgatta Viontai Soma interpellációját a tengeresem ügyében. Viontai hevesen támadta a választott nemzetközi bíróság működését. A választott bíróság a nemzetközi jog tanítása szerint minden arra feljogosítva, hogy megállapítsa a maga hatáskörét és módosítsa a megbízatását. A nemzetközi jog szerint semmi az olyan ítélet, melyben a bíróság mindkét félétől eltérő állápontra helyezkedik. Ez egyben parlamenti viszályt okozhat kiküldését kéri. Széll Kálmán nyomban válaszolt az interpellációra. A választott bíróságról szóló törvény miatt ő nem felel, mert nem az ő kormánya kezdeményezte, neki is fáj, hogy az ország területének egy részét más államnak itélték oda, de mindenki kénytelen meghajolni a bírói függetlenség és alkotmányjogi tekinteteket előtt. A törvényesen összeállított bíróság döntésében meg kell nyugodni, parlamenti bizottságra szükség nincs. A becsütás és Széll Kálmán viszonytalán után orvászára került a sor, de ekkor kitűnt, hogy a ház nem határozatképes. Az elnök az ülést egy negyedóra felfüggesztette, de ennek eltelté után sem volt a ház határozatképes. Ezért az elnök elrendelte a névkor felolvasását, az interpelláció ügyében való határozatot hozatali pedig a következő gyűlésre halasztották.

A képviselőház folyó évi október hó 22-én tartott ülésében napi-rend előtt Széll Géza szólott fel az előbbi ülésen történt névkor olvasás ügyében. A házszabályok szerint az ülések délután 10 óráig tartanak, még is elnök délután 4 órakor névsort olvasott. Széll Kálmán, Thaly Kálmán, Széll Géza és Apponyi Albert felszólalása után a ház elhatározta, hogy az eset rendkívüliségre való tekintettel nem olvasatja föl a távol volt képviselők névsorát a velük szemben a házszabályokat nem alkalmazza. Ez után a ház tudomásul

veszi a miniszterelnöknek a múlt évben Viontai interpellációjára adott válaszáat. A miniszterelnök beterjeszti az 1901. évi szármamdat és az országos költségvetésről szóló évi jelentését. Lukács Lajos bemutatja az országos statisztikai hivatal jövő évi munka programját. Ezek után Lukács László terjesztette be az 1908. évi költségvetést és elmondta a pénzügyi exposé. A statisztikai adatok igazolják hogy az 1901. év nem volt egyéb, mint egy láncesszem, a gazdaságilag kedvezőtlen évek szomorú sorozatában. Éppen ezért az 1901. évi szármamdat nem éppen a legkedvezőbb eredményt tünteti föl, mivel a szármamadhi deficit 19,612,000 korona. A jövő évi költségvetésben 1,190,401,670 korona a kiadás 1,090,980,478 korona a bevétel, a fölölég tehát 77,804,192 korona. Az 1903-diki költségvetésben a kiadás emelkedik, még pedig 3-4 millióval. Ezután a miniszter részletesen ismertette a költségvetés tételeit. Az új költségvetésben az udvartartás kiadása 2,710,000 koronával emelkedik, nagy összegek szükségesek a közigazgatás reformjára, a szociális törvények költségére, a tisztviselők fizetés rendezésére, a kataszter rendezésére, a beruházási kölcsönre, mind azeket azonban a miniszter az egyenes adók emelése nélkül tudja kereasztul vinni. Ezután ismertette a miniszter a kormány három nagy akcióját. Az egyik a földadó reformja, melylyel a kormány ennek az adónak aránytalan elosztásából származó visszafizetéseket akarja megszüntetni. Itt bejelentette a miniszter, hogy a kataszter rendezése 17 millió koronába fog kerülni. A tisztviselők fizetés rendezéséhez 18 millió koronával fog hozzá a kormány. A rendezés elvei ezek: ezenl mindenkit a fizetési osztály legalsóbb fokozatába neveznek ki, bizonyos idő múlva minden tisztviselő előlép. A fizetés minimuma 1400 korona. Az állami beruházásokra szükséges összeget 200 millió koronára teszi a miniszter. Ezeknek a beruházásoknak a célja az állami szükségletek kielégítésén kívül az, hogy lendületet adjon az ipari életnek, felébressze a vállalkozás szellemét és vért öntsön a pangó gazdasági organismusba. A ház figyelemmel hallgatta a miniszter előterjesztését, a jobboldal folytonos tetézzéssel kísérte. de a hűtés általánosan is kedvező volt. A pénzügyminiszter ezután törvényjavaslatot nyújtott be négy havi indemnitásról. Az ülést végül Lovász Márton interpellálta meg a kereskedelmi minisztert, hogy egyik rendeletét hamarabb közölje egy bécsi lappal, mint a magyar sajtóval. Lukács miniszter konstatálja, hogy a dolog egy csopót sem volt bizalmas, éppen ezért a kérdéses információit megadta a bécsi lapnak is a jövőben közérdekű dologban bárkinek is ad felvilágosítást, ha bizalommal hozzá fordulnak. A ház a választ tudomásul vette.

— A székelyvasutak kérdése az állami költségvetés során. Az 1903. évi állami költségvetésnek a képviselőháshoz lett beterjesztése alkalmával Lukács László pénzügyminiszter nagyszabású exposéjában megemlékezett arról is, hogy halaszthatlan többenem állami építkezések végrehajtása céljából egy 200 millió beruházási kölcsön megszerzésére törvényjavaslat készül és fog mielőbb a törvényhozás elé terjesztetni, melynek elfogadásától feltételezetlen a felveendő kölcsönből fog egyebek közt a székely vasutak kiépítésére is 34 millió koronát elfordítani, kiemelve egyúttal, hogy azok a létesítmények, melyekre a kormány felhatalmazást kér és a melyek a dolog természeté szerint nem egyszerre, hanem az éveknek hosszabb sorozatán keresztül fontosság, sürgősség és az előkészítettség stádiumának megfelelőleg lesznek létesítendők. A pénzügyminiszter által fel is sorolt létesítmények közül azt hisszük akár fontosság, akár sürgősség, akár pedig előkészítettség szempontjából elsőbbségre egy sem tarthatna akkora igényt, mint a székely vasutak kiépítése, mert hiszen csaknem egy évtizede már annak, hogy a törvényhozás a székelyföldi vasutak kiépítését elrendelte; több mint 2 éve, hogy az egész vonal kiépítésének terve elkészült, a közigazgatási bejárás megtörtént és az építések még es évből megkezdésére többszörös ígért tétetett és mert ugy állami érdekből, valamint a székelyföldi asomoru közgazdasági viszonyok megjavítása érdekében is a tervezett vonal fontossága el nem vitatható: hinni merjük, hogy a képviselőház egyeteme, s különösen a székelyföldi képviselők eme törvényjavaslat tárgyalásánál mindent elfognak követni arra nézve, hogy a székelyföldi vasut kiépítése a legrövidebb létesítmények közé sorostassék.

— Az egyházak segítése. Az 1903-iki költségvetésben a kormány az egyházak államsegélyét fölemeli, jelentékenyen a protestáns egyházakat. Az egyházak segítése 600,000 koronával emelkedik, vagyis 2,949,344 koronáról 3,549,344 koronára. Az ágostai evangélikus egyház segélye 226,000 korona, a mi a múlt évhez képest 74,000 koronával való emelkedés. A református egyház államsegélyének előirányzata 330 500 korona, 119 500 koronával több mint az 1902-iki költségvetésben. Az unitáriusok államsegélye huszazet koronáról harminczeszerre gyarapszik. Az erdélyi római katolikus státus egy-

házának segélye 30.000-ról 40.000-ra, a görög katolikus egyházé 198.000-ról 284.000-ra (a mi 36.000 korona emelkedés), az izraelitai államsegélye 28.000-ról 38.500-ra növekszik. Az államsegélyből az ágostai evangélikusok pápókéségei egyenlő mértékben részesednek, a református pápókéségek a konventől megállapított kulcs szerint; a legtöbbet kapja a tiszántúli pápókéség. A kormány tehát ezzel megkezdte az 1848. XX. törvényozikk hatékonyabb végrehajtását, egyben pedig a kongrua-törvény követelményével is eszmol. A lelkesi jövedelem kiegyeztetéséről szóló 1898. XIV. törvényozikk második és tizedik szakasza értelmében meghatározott célra az ideig 1,450.000 korona helyett 1,700.000 korona van fölveve. 1903-ban a lelkesek fizetésének kiegyeztetése 1400 korona erejéig fog történni.

A honvédelmi miniszter javaslatai.

Fejérváry báró honvédelmi miniszter a hó 16-ik napján két törvényjavaslatot nyújtott be a képviselőháznak. Az egyik javaslat szerint a véderől szóló 1889-diki törvény az 1903. év végéig kiterjesztetik, illetőleg fentartatik a annak megfelelőleg a magyar korona országából a közös hadsereg és haditengerészet számára 44.076. a honvédség részére pedig 12.500 geruta állítandó ki.

A másik javaslat pedig elrendeli, hogy a törvényesen megszavazott költségvetési előirányzatok szerint rendszeresített bérelétszám kiegyeztetése céljából a közös hadsereg három, illetőleg a honvédség két legifjabb évfolyamába tartozó póttartalékosok tönyleges szolgálata visszatarthatók, illetőleg behívhatók a közös hadsereg számára Magyarországból 8550, a honvédség részére pedig 3000 ember erejéig. A törvényjavaslat 1904-re is szól.

A véderő bizottság a két javaslat tárgyalását már a hó 20-án megkezdte és itt azonnal feltűnt, hogy a második javaslat arra céloz, hogy a *regruta létszám a közös hadseregnek egy ötödésszel, a honvédségnek pedig egy negyedésszel megszorítottassék.*

Ez a dolog nemcsak az ellenzéki tagoknál talált heves ellenállásra, hanem még a kormánypártiakat is gondolkodóba ejtette és szmmel láthatólag lehangolta. A bizottság ellenzéki tagjai kijelentették, hogy a második javaslat kezesztülvitelét minden rendelkezésre álló eszközzel igyekezni fognak megakadályozni, és a hirtetele után az ifjuság és a polgárság körében és mozgalom indított, hogy a törvényjavaslat érvényre emelésének megakadályozása céljából erős tüntetéseket rendezzenek.

A hadügyi kormány régóta készült a véderőtörvény revíziójára, a keretek kiszélesítésére, de javaslatával nem akart vagy nem mert előállani; lehet, hogy a kedvezőtlen gazdasági viszonyok késztették erre a tartozkodásra. De közben bekövetkezett a tarackütégek szervezése hegyi ágyuk szaporítása s a tengerészet kibővítése s beállott a szükség, hogy mindezeket föl kell szerelni legényeséggel is. Ezt az alkalmat vélte fölhasználni a katonai kormányzat a létszám észrevétel, mondhatni: suttomban való fölemelésére is. Az ideig delegáció megszavazta a költségvet (nagy-mezon és csak Széll Kálmán megnyugtató nyilatkozatai révén) az ujoncz-szaporítás egy bizonyos meghatározott mennyiségére s a katonai kormány, a midőn eről törvényjavaslatot készített, ugy vélte, hogy egyben és egy csapással kielégítheti egyéb hiányait is. Azt hitte nyilván, hogy ez nem olyan nagy dolog a elvégre is menni fog. S ebben, ugy látszik, csalhatkozott. A delegáció megszavazta a költségvet 5100 főnek a túzéréség számára, továbbá 700 főnek a tengerészet számára. Ez összesen 5800 legény. A hadügyi kormány azonban előterjeszt egy olyan javaslatot, a melyben engedelmét kér 20.000 póttartalékos behívására, három egymásután következő esztendőre. Ez hatvan ezer ember behívását jelenti, a közös hadsereg számára. Ehhez járul 3000 ember behívása a magyar honvédséghez, a mi a kétévi szolgálatot számítva, 6000 ember; tovább 4500 ember az osztrák Landwehrhez, a mi ugyan csak két évre számítva, 9000 főre rug. Vagyis végső eredményében 75.000 katoná behívását követeli a hadügyi kormány háromévi, illetve kétévi szolgálata s mind olyan emberek behívását, a kik bizonyos szerzett jogokra bivatkozhatnak, nevezetesen arra a törvényes szabálatomra, a mely a póttartalékokat csaknyolc-heti kiképzésre és háromzari gyakorlatra való bevonására kötelezi. Már 75.000 új katonának fölszerelése és ellátása roppant terhet jelent a monarchia két államára s különösen a szegény és küzködő Magyarországra. Az igaz, hogy a honvédelmi miniszter kijelentette, hogy a behívandó legényeség évi egyharmadát az év végén szabadságotlani fogja, uzer, hogy voltaképpen csak mintegy harmincz ezer póttartalékos fog tönylegesen szolgálni a közös hadseregben. Erre aztán két ellenvetéssel válaszoltak a miniszternek. Az egyik az, hogy ez a kijelentés az egyharmad legényeség szabadságotlásáról nincs benne a törvényben. A másik pedig, hogy harmincz ezer új katonának az ellátása is, egy-egy legény tartását négyzázsz koronára számítva, tetemes összegbe: 12,000.000 koronába kerülne. Tekintve már most azt a gazdasági vesztéséget, a mely nagy munkanérnek elvonásával nyjtaná a polgári társadalmat, a katonai kormány javaslata

akkora terhet foglal magában, a milyet az ország ez idő szerint nem vehet a vállára.

Ezek azok a tárgyi okok, a melyek az izgalmat keltezték, s ezek azok a tekintetek, a melyek rábírták a kormányt, hogy valamilyen módosítást, vagy könnyebbitést hozzon javaslatba Bécsben.

A véderő bizottság október hó 24-én tartott ülésében Fejérváry Géza honvédelmi miniszter hosszabb nyilatkozatot tett, melynek értelmé az, hogy a póttartalékosok behívásáról szóló törvényjavaslat ellen hangoztatott argumentumok őt is gondolkodóba ejtették a helyesnek vélte maga is az újabb megfontolást, de hogy a bécsi tanácskozás változtatott-e a javaslaton és mit változtatott rajta, azt nem árulta el, hanem hivatkozva arra a körülményre, hogy Ausztriában hasonló katonai javaslat készült, a melyet azonban az osztrák bizottság még nem tárgyal, azt indítványozta, hogy a póttartalékosok behívásáról szóló javaslat további tárgyalását halasszák el arra az időre, a mikor az osztrák véderő bizottság tárgyalása során, vagy ezután a magyar kormány tárgyalásba bocsátkozhatik az osztrák kormányval a javaslatnak módosítása dolgában. Ezt a halasztó indítványt a bizottság el is fogadta.

Általában az a meggyőződés, hogy a kormány a javaslatnak enyhítésére fog törekedni és lehetőség szerint minden konkrét esetben könnyebbitésről fog gondoskodni.

Darányi miniszter a székelyekért.

Addig is, míg a székely kongresszuson kifejezésre jutott javaslatok a kormánytól bővebb megfontolás elé kerülnek, a földmívelési miniszter mint azt az 1903. évi állami költségvetésből látjuk, nemcsak a felvidéki, hanem a székely nép anyagi helyzetének javítása érdekében is némi akciót szándékozott kifejtetni.

A miniszter tárczája költségvetésénél a segélyakcióhoz következő indokoltatást fűzte:

A tevékenységnek a hegyvidékekre t. i. Bereg-, Máramos-, Ung-, Zemplén-, Ugocsa- és Sárosmegyékre való kiterjesztéséből folyólag felmerülő összes kiadások fedezésére, egyelőre 50000 kor rendelkezésemre bocsátását kérem.

A székelyföldi földmívelő nép gazdasági felségelésére indított tevékenység alapköve a múlt évi költségvetésben és célra rendelkezésemre bocsátott 38000 koronával immár le tett léve. —

A tevékenységet a székely nép sanyaru gazdasági helyzetének javítása s a nagymérvű kivándorlók lehető megszüntetése véget teljes erélylyel folytatni szándékozom.

E célra a folyó évi költségvetésben a székelyföldi akcióból folyólag felmerülő összes rendez kiadások fedezésére általánképpen 200,000 koronát irányoztam elő.

Az akció vezetésére már 1902. évi május hóban kiküldöttem megbízotmat s ez működését mégis kezdette.

A végfelségítési tevékenység programjának részletes megállapítását azonban az akkor már tervbe vett s az 1902. év őszén meg is tartott Székely Kongresszus megtartásáig függőben tartottam, hogy az illetékes társadalmi tényezők meggyilatkozását is kellőleg figyelembe vehessem. Az összes kiadásokat azért irányoztam elő egy összegben.

Ennek az összegnek terhére kívánom a kirendeltséget a kellő személyzettel is ellátni. Egyelőre még csak egy, a központi fogalmozói létszámhoz tartozó tisztviselőt rendeltem ki; — szükségem lesz azonban több gazdasági és erdészeti tisztviselő kirendelésére is. Ezen rendelkezés illetményvel bíró tisztviselők illetményeinek az általán terhére leendő elszámolására tehát felhatalmazást kérek.

Az intézkedések irányára nézve általánosságban csak azt kívánom megjegyezni, hogy nem *ingyenes segélyek nyújtásával, hanem a gazdasági boldogulás feltételeinek megteremtésével és a gazdaságilag hasznos intézmények támogatásával* kívánom a gazdasági felségítést megvalósítani.

A szövetkezeti ügy előmozdítása, az állattenyésztés, nemkülönben a kisebb gazdasági ágak támogatása és emelése, a szakértelem fejlesztése, mintagazdaságok létesítése, a termelés és értékesítés fokozása és támogatása, a mezőgazdasági házipar fejlesztése, munkaközvetítés és munkaalkalmak nyújtása, valamint az általános gazdasági jólétet előmozdító minden tényszerű hasznangyatos fejlesztése s főelvek, melyeket kitűzttem.

Ebből a programból és irányelvekből is tehát nyilvánvaló a földmívelési miniszternek a székelynép javára irányzott nemes törekvése, mely csak fokozni lesz hivatta a személye iránti bizalmat, a mit már a múlt évi isegsegélyekkel is kiérdemelt.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a Székelyföldön.

M. kir. földmívelésügyi miniszter Ó Nagyméltóságának székelyföldi utiterve aboz képest, melyet lapunk egyik előbbi számában közöltünk, némi változást szenvedett, miért is az utitervet újólag közöljük a következőkben:
Első nap, október 27. (hétfő.) Indulás

— Sternberg sivekedjék ide fáradni — szólítja meg Nácit — mert ezen ügyben aligha nem Ön a ludas.

— Nagysád kérem, ez csak visszafizetés ama kosárnak a több effélének, melyet nekem a tűzoltók majálisán adott. Magamat ajánlom.

Astán elmondotta Riczike, hogy ő csakugyan irt levelet, de Sternberg Ignác ur diktálása után és az ő számára, hogy ő astán mit csinált vele, azt nem tudja.

— Hanem ha már annyiban van a dolog ... engedje meg édes anyám, így szólott egy arra közeledő eltesebb nőhöz, hogy Szentkuthy Zoltán fővárosi mérnök urat bemutassam, kivél véletlenül ismerkedtem meg.

— Örülünk a szerencsének, ámbár én a mai világban nem nagyon szeretem az ilyen ismeretségeket. Hanem azért legyen szerencsénk.

— Enyém a szerencse Nagyságos asszonyom s ha lakásukra mentünk, hol kilétemet okmányaimmal igazolhatom. Komolyan is fogok szólni, mert mint akkor mondtam, mikor Nagysád, szólott Riczike felé fordulva, rendőrrrel akart beki-sérteni, hogy képe siveim melyébe van véve, máskép nem tehetek. S hogy az eredmény mi lesz, az majd Nagysádtól fog függni.

Hogy astán oda háss mit csináltak, mit becsülték, nem hallottuk. Később astán egy négy-ről, melyet Nácsit kapott, mindenről értesültünk.

Csak párszó volt az egyik oldalára írva aszp női vonásokkal:

Köszönöm házasság-közvetítő szerepét.

Másfelől:

SZENTKUTHY ZOLTÁNNÉ,
SZÜL. BOTBERGER RICZI.

Igy sikerült a Nácsit tréfája, s ki tulajdonképp saját menyasszonyát adta férhes.

Badapest, keleti pályaudvar d. u. 2 óra, gyorsvonattal. Érkezés Kocsin este 10 óra 08 perccel. Meghálás a pályaudvaron a természetben.

Második nap, október 28. (kedd.) Indulás Kocsin reggel 6 óra 11 perccel gyorsvonattal. Érkezés Székely-Kocsárdra reggel 7 óra 50 perccel gyorsvonattal. Indulás Székely-Kocsárdról reggel 8 óra 10 perccel, személyvonattal. Érkezés Radnóthra reggel 9 óra 25 perccel, személyvonattal. Indulás Radnóthról Mező-Kapásra, (1 1/2 óra kocsin.) Indulás Mező-Kapásról délután 1 óra. Érkezés Marosvárszék helyre d. u. 3 óra, kocsin. Megszállás Marosvárszék helyre a Transsylvania szállóban. Kérelmezők fogadása, délután 6—8 óráig a Kaszinóban. Meghálás a Transsylvaniaiban.

Harmadik nap, október 29. (szerda.) Indulás Marosvárszék helyről reggel 7 óra kocsin, Nyárádszeredára. Érkezés Nyárádszeredára reggel 9 óra. Indulás Nyárádszeredáról fél 10 óra kocsin, Szovátán át (fél órai időzéssel) Parajdra. Érkezés Parajdra délután 1 óra. Parajdon 2 órai tartózkodás. Indulás Parajdról d. u. 3 óra kocsin, Korondon át Székelyudvarhelyre. Érkezés Székelyudvarhelyre d. u. 6 óra. Meghálás Székelyudvarhelyen.

Negyedik nap, október 30. (csütörtök). — Délután Székelyudvarhelyen kérelmezők fogadása. Indulás Székelyudvarhelyről d. u. fél 12 óra kocsin, Oláhfaluba. Érkezés Oláhfaluba délután 1 óra. Oláhfaluban félóra tartózkodás, kérelmezők meghallgatása. Indulás Oláhfaluból fél 2 óra kocsin Csikszereedára. Érkezés Csikszereedára délután 6 óra, meghálás Csikszereedában, illetőleg Csikszögödben.

Ötödik nap, október 31. (péntek). Délután Csikszereedában földmívelés iskola megtekintése, kérelmezők fogadása. Indulás Csikszereedáról déli 12 óra külön vonattal. Érkezés Sepsiszentgyörgyre d. u. 2 óra, d. u. a mentelep, szövőgyár és árnyház megtekintése, meghálás.

Hatodik nap, november 1. (szombat). — Indulás Sepsiszentgyörgyről különvonattal d. e. 11 óra. Érkezés Brassóban d. e. fél 12 óra. A város megtekintése. Indulás Brassóból d. u. 2 óra 45 perccel, gyorsvonattal.

Hetedik nap, november 2. (vasárnap) Érkezés Budapestre keleti pályaudvar. reggel 7 50 perccel.

A mint ezen utitervből kitűnik, Ő nagyméltóságú csüdtörtökön este Székelyudvarhely felől fog városunkba érkezni, itt azonban nem áll meg, hanem egyenesen Csikszögödbbe, Mikó Bálint főispán arhoz hajtat, a hol éjjeli szálláson marad. Másnap délelőtt itt várunkban a gazdasági irányú felső népiskolát fogja megtekinteni. Déli 12 óra, külön vonattal Sepsiszentgyörgyre indul.

Biztos helyről nyert értesítés szerint, Darányi miniszter ur, mintán székelyföldi utazásának minden perce le van már foglalva sem hatóságoknak, sem küldöttségeknek, sem egyeseknek tisztelgésait nem fogadjátja, azonban egyeseknél közérteklő előterjesztéseit, esetleg kéréseit szívesen meghallgatja.

Templomszentelés Sepsiszentgyörgyön.

A sepsi-szentgyörgyi róm. kath. híveknek régi óhajja teljesült, mert gr. Majláth erdélyi püspök, továbbá az erd. róm. kath. státus és egyesek adománya folytán egy oly szép és tágas templommal dicsekedhetnek, melyet ritkán lehet látni.

Ezen templomot szentelte fel gr. Majláth erd. püspök f. hó 26-án nagy papi segédlettel a sepsiszentgyörgyi lakosok óriási részvétele mellett s az új templomban az első misét is maga a püspök végezte.

Mise után Fejér Manó esperes-plébános lépett a szószékre s egy tartalmas, okos és szépen megkonstruált beszédet tartott, melynek végétével a püspök a bérmálás szentségét is kiosztotta.

Délután 1 óra a plébánosnál gazdag ebéd volt, melyen Háromszék megye és Sepsiszentgyörgy városának előkelőségei, vezető férfiak voltak jelen, élőkön a jó lelkű Pótsa József főispánnal.

Gróf Majláth püspököt a város, vallás-kezelési különbség nélkül rokonzenésen és teljes részvétellel fogadta. A püspök f. hó 27-én hozták jött Csiksomlyóra a tanuló ifjúság látogatására.

Fejér Manó esperes-plébánosnak az új templom felépítése körül elővélhetlen érdemei vannak, ennek Pótsa főispán és László Polikárp szent ferenczrendi tart. főnök nyiltan is kifejezést adott.

Esküdtársi tárgyalások.

Kedd, október 21.

A második napi tárgyalás érdekességben túltett minden eddigi tárgyaláson. Nem a büntető pártatlanága kölcsönözött annak különös érdekességét, mert hangulati büntény gyakran szokott előfordulni, hanem az abban szereplő sértettek száma miatt állapota, kiket a természet az emberi szervezet két fontos szervétől a halló és beszédő tehetőségtől fosztott meg s így közvetlen bizonyításra képtelenek voltak a megértelese lehetetlensége miatt azok ellen, kik ellenük a kötetlen büntetést elkövetették.

Burján Ferenc és Balázs már hajlottkora

főri testvérek, magukra hagyva laknak Tölgyes községben egy szegényes kis puriban; mindkettő alkettéma; külsejük is teljesen deformis; mosdulatuk támoalgó és bizonytalan; hangjuk inkább állatias, mint emberi; nyomorúságos életüket csaknem emberbaráti könyörületességből tengetik s még is akadnak hiénák, kik ezeknek ugyszólvá nyitott sárját megrabolták és kevés élelmi szerűktől megfosztották, a mi az évben harmadikszor történt meg velük.

Egyik éjjel egy férfi és két nő állított be szegényes hajlékukba s kutatni kezdettek főként élelmi szerek után, mert tudták, hogy egyből alig birnak. Rákadtak egy kis ládára, melyben kevés kukoricaszisztyjket tartottak s azt feltörve, tartalmát egy zsákba rakták; azután ruhaneműjeiket kutatták s holmi szegényes fehérnemű darabokat vettek magukhoz. A két szerencsétlen valószínűleg ellenállani akarván a rablásnak, ezek egy fadarabbal leverték őket és súlyos sérüléseket okoztak rajtuk a vérbefagyva ott hagyván őket, elillantak.

A sértettek éktelen ordítására felriadt a szomszédok s Hoboj Ferencné, a ki közvetlen mellettük lakik, a vad hang által irányítva, oda sietett s mindkettőt egy sarokban véresen találta.

Ez az asszony a siketnémákkal csaknem mindennap érintkezésben állván, megtudta magát értetni velük s ezek is megértették őt részünt az ajándozatul, részünt kéjelekből. Másnap reggel az esetet tudomására hozta a csendőrségnek, kik a tett színhelyén meg is jelentek a Hobojné megértetvén sértettekkel a csendőrök jövetelének oszálját, mert a két alkettéma megismerte a rabló és bántalmazó személyeket, Balázs a kevésbé sértült a csendőroket egyenesen oda vezetle, hol amazok laknak s ott a lopott holmiból meg is találta.

A jó madarak, kik a szerencsétleneknek nem igen távoli szomszédai: Kónya Ferenc, ezzel vadházaságban élő Tusa József és ezeknél tartózkodott apátlan-ayjátlan árva Lupuj Ilona 20—22 éves leány voltak, kik rövid idő múlva vizsgálati fogságba is helyesztettek.

Rablással párosult súlyos testi sértéseért vonattak tehát a feunnebbek kedden felelősség alá, kik kihallgatásuk rendőn nem is tagadták a rablást, de igen a bántalmazást.

Mint hogy pedig tettüket senki sem látta, nehéz volt a bizonyítás azért is, mert sértettek a szólásra: képtelenek voltak s a tanuk is inkább a mellék körülményekre nézve tettek vallomást, de akkor mégis igazán érdekessé vált a kihallgatás, mikor a két alkettéma sértett hivatott elő. Tolmácsul behivatott hozzájuk Hoboj Ferencné, ki az elnök kérdésre kijelentette, hogy megtudja magát értetni velük s ő is visszatudja adni azokat taglejtésekből, mit amazok ki akarnak fejteni; de ez mégis rosszul sikerült. Előbbben is Burján Ferenczel kísérletet tett meg Hobojné közvetítésével a vallomástétel, a ki azon kérdésre, hogy fellismeri-e a bántalmazókat? mindháromra újjal mutatott; azon kérdésre, hogy a képet sérülése miatt hány napig fektűt? 10 napot számolt újjal. Kezébe adatott a korpus delikti, mit azintén felismert és szájára mutatott, hol azzal a súlyosabb ütést kapta, rá mutatván Kónya Ferenczre is, ki est elkövette.

Azután a másik alkettéma Burján Balázssal próbátott el a vallomástétel, kit azintén Hobojné tolmaécsolt s ez is rámutatott mindhárom tetteire, de midőn arról volt szó, hogy azok közül melyik bántalmazta? Tusa Józsefára mutatott rá. Ő is fölismerte a fadarabot, melylyel bántalmaztatott a majd a fa végére, majd arcára mutatott, hol azzal Tusa József megsejta.

Ennek megtörtentével Szántó Samu védő kivánságára Lupuj Ilona figyelgetett meg Dr. Veress Sándor főorvos Dr. Filep Sándor kórházorvossal azért, hogy vajjon annak elmebeli állapota normális-e vagy sem? a Perjesy elnök e végből több kérdést intézett a megfigyelendőhöz előzetéről, írás, olvasásbeli jártasságáról és vallás erkölcsi fogajmsiról, melyekre elég szabatosan felelt s azután rendese elmebeli állapota szakértőileg is konstátálva lett.

Délutáni idő nagyobb részt a vádló és védők által szerkesztett kérdések összegyűjtése és szabatos megállapítás foglalta le a bíróság részére s csak este került az a vád és védbeszédek előadására. A vádat Sztupjár Samu királyi ügyész, a védelmet Dr. Csiky József, Nagy Sándor és Dr. Szántó Samu ügyvédek képviselték s bár mindkét részről derekasan megfelelt az elhangzott beszédek a vád és a védelem érdekeinek, azok tekintetel az idő előhaldottságára rövid szabásuk voltak.

Azután az elnöki kellő kitanításra az esküdtetk visszavonultak a hosszabb tanácskozás után mindhárom vádlóra nézve a büntességet kimondván. Kónya Ferenc elsőrendű vádlótt 1 1/2 évi, Tusa József 1 évi és Lupuj Ilona 4 hónapi börtönbüntetésre ítéltettek, beszámítatván ebbe vizsgálati fogságuk idejét. Az ítéletbe ugy vádló mint elítéltek bele nyugodtak.

Harmadik nap.

Szerda, október 22.

Ezen napon egy szándékos gyújtás bünténye foglalkoztatta az esküdtetköt. Az esküdtetköt a két megelőző napi elnök és bírák, az esküdtetköt tagjait pedig fele részben új tagok képezték. A vádat Knörr Ferenc kir. ügyész, vádlottat Bartha Ignác helyett ifj. Booskor Mihály ügyvédjelölt képviselte.

A vádlottak padján csikszereedai Tódor Miklós ült, a ki folyó évi július hó 21—22-ike közötti éjjelen boszruból és szándékosan odaválto

Szóke Péter pajtáját felgyújtotta, nem gondolván azzal, hogy az által másoknak is nagy kárt tehet.

Vádlott az elnök által hozzá intézett kérdésre tettét töredelmesen beismervén, míg volt egy-két tanu kihallgatására szükség. E vádlott is részeg állapotára hivatkozott, mint a bünteselekmények tettesének nagyobb része.

A főtárgyalásnak tehát már d. e. 11 óra körül vége volt a perbeszédekre került a sor.

Knörr Ferenc alügyésznek nem kellett a vádat hosszasan indokolni, tekintve a beismerést s azért csak a törvény megfelelő szakaszának a vádlottal szembeni alkalmazását kérte.

Booskor Mihály védő azonban mind annak dacára, hogy talán első szereplése volt es egy nyilvános büntügyi tárgyaláson, lendületesen magyarázta az esküdtetköt meg az esküdtetköt törvény intenzióit egy akadémius szép beszédben s mutatott rá vádlottukra a nevelés hiányából származó azu félszességére, mely az ő javára enyhítő körülményül tudható be. A nagyreményű fiatal ügyvédjelöltnek tárgyilagos szép beszédéről, bírák és ügyész gratuláltak.

Miután az esküdtetköt Tódor Miklóst a gyújtogatásban bűnösnek találták, a bíróság visszavonult s 1/2-öd óra leteltével kihirdette ítéletét, melyszerint vádlott 2 1/2 évi fegyház büntetésben, politikai jogainak 6 évre való felfüggesztésben és károsoknak együttesen 222 korona kár, valamint az ügyvéd 80 korona költség megfizetésében marasztaltatott el, de a kiszabott büntetésbe 3 havi vizsgálati fogsága beletudott. Enyhítő körülményül vétetett töredelmes beismerése s némileg ittas állapota. Az ítélet jogerős.

Negyedik nap.

Csütörtök, október 24.

Nevezetes bűneset foglalkoztatta az esküdtetköt bíróságot. Szándékos emberölés büntetésért került a vádlottak padjára gyimesi Tankó csula János hatósági erdőőr, ki mint annak idején megemlítették volt, folyó évi augusztus hó 1-én Gyimesföldökon Tankó Fülöp korcsmája előtt egy vasuti munkást szurt szolgálati fegyverére felütött szuronyával melbe, annyira, hogy a szurony hegye a hátán kiment s az áldozat néhány perc alatt kiszenvedett.

Ezen súlyos bűnöslekmény feletti tárgyalás iránt az érdeklődés fokozottabb volt s így a közönség közül többeket vonzott a kíváncsiság a tárgyaló terembe, hogy meghallhassák miként fog vádlott ocsmány cselekedetével szemben védekezni.

A középtermetű, izmos és elég szép külsejű csanog, látszólag minden megbánás nélkül és dacosan ült a vádlottak padján, kit Bartha Ignác ügyvéd, mint védő képviselt. Minden kérdésre hátran felelt, de midőn az eset körülményeiről, kellett számot adjon, vallomásaiban ingatag és habozó volt, meglátszott rajta, hogy védekezésének nagy része kifundált mese, mit aztán az egybehangozó tanvallomások is igazoltak.

Elismerte ugyan, hogy ő szurta keresztül Ruzsa János vasuti munkást, de tettét azzal akarta menteni, hogy azt önvédelemből cselekedte meg, mert az elhalt és egy másik társa Korpos Márton késsel támadtak rá, megölésével fenyegetvén őt, már pedig a tanu vallomások szerint az eset következőleg történt:

A meghalt Ruzsa János és 7 társa vasuti munkások folyó évi augusztus hó 1-én pénzfizetése után betértek a Tankó Fülöp korcsmájába s többek között ott találták Ujvárosi István vasuti őrt egy asztal mellett ülve és sörözve Tankó János erdőőrrel. Ugyanazon asztal másik végéhez ő is letelepedtek és bort kértek, miből egy poharral Ujvárosi vasuti őrt is megkínálták. Ez a poharat el is fogadta, de tartalmát nem itta meg, hanem előtötte és rátámadt a munkásokra, hogy mit lézengenek ott. Ezek azt felelték, hogy a vasuti őr nem tilthatja meg nekik, hogy pénzükre ne mulathassanak. A munkások 3 liter bor elfogyasztása után a kocsmából távoztak, de alig tettek onnan 30 lépést Ujvárosi utánuk kiabált s csufszavakkal illette őket. Ezek arra visszafordultak s a nélkül, hogy az utról a kocsmába bementek volna az annak kapuja előtt Tankó társaságában állott Ujvárositól azt kérdezték: kiknek szóllott a összalkodás? mire amaz azt felelte, hogy nekik, meg Slesingernek is, a ki ottani kereskedő s véletlenül közelükben állott. A munkások közül e közben Korpos Márton és Ruzsa János Ujvárosi és Tankóhoz közel állottak, de mit sem saóllottak. Ekkor Tankó felszóllotta a munkásokat, hogy távozzanak s midőn a második felszóllásra is még ott állottak, fegyverre tűzte a szuronyt, egy lépést hátra tett és Ruzsát, a ki sem nem szóllott, meg közét fel nem emelte a szuronyval átdöfte s bár a szurás halálos volt, még 15 lépést tett előre, de ott elesett és azonnal meghalt. Társai a véres eset megtudásával újból vissza tértek, hogy Tankót a sértésért feleletre vonják, de es Ujvárosival együtt a korcsma melletti raktárba zárkózott s azzal újból eltávoztak.

Igy adta elő az esetet, vádlott és cimborája Ujvárosi vasuti őrn kívül, valamennyi tanu, miből kiderült, hogy vádlott azon állítás mintha a munkások őt a nevezetesen Korpos és Ruzsa késsel támadta volna meg a maga melegségére titalált merő kohlománny, annál inkább, mert már a korcsmában létük, alkalmával Korpos által evéshez használt egytellen kést egy olasz munkás magával vitte volt. Kihallgattattak továbbá Veres Sándor és Filep Sándor szakértő orvosok, kik egybehangozólag megállapították a szurásnak azonnali halált okozó következményét, valamint az esküdtetköt arra alkimas voltát, kizárván az ün-

gyilkosság lehetőségét, s miután a vádlott előéletére vonatkozó okmányok is felolvasattak, melyekből kitűnt, hogy Tankó János még súlyos testi sértséért elítélve volt, az esküdtetköt intendő kérdések zúvége szerkesztették meg, majd a vád és védbeszédek hangzottak el, melyeknek megtörténte után az esküdtetköt visszavonultak s nem sok idő múlva kihirdették verdiktjüket, mely szerint vádlottat a szándékos emberölés büntényben vétkesnek találták, mire aztán a bíróság Tankó csula János, kinek neje és 6 gyermeke van 6 évi fegyház büntetésre ítélte, mibe maga az elítél bele nyugodott, azonban védője semmi-segi panaszt jelentett be.

Ötödik nap.

Péntek, október 24.

A tárgyalás ötödik napján egy erdőgyújtási eset foglalkoztatta a bíróságot, melylyel még a d. e. folyamán végeztek is.

A nyárón történt Szentkirály község határterületén egy jelentékeny erdőégés, melyről még akkor megemlékeztünk, kiemelve, hogy az szándékos gyújtásnak a folyamánya, de a tettes nem tudatik.

Balog János ottani erdőőrnek még is sikerült a gyújtogató odaváló Tancos Istók Ádám pásztor ember személyében felfedezni, ki ezen tényéért felelősségre is vonatott s a büntető eljárás ezuttal be is fejeztették.

A mai tárgyalást Csikpés Árpád törvényeszéki bíró vezette, szavassó bírákúl Jernák János és Antalfy Gábor törvényeszéki bírók szerepeltek. A vádat Knörr Ferenc alügyész, a védelmet dr. Szántó Samu ügyvéd képviselte.

Vádlott Tancos Istók Ádám tagadta a szándékos gyújtást, azt állítván, hogy az a szél által élesztve egy általa tett pásztorús maradványából keletkezhetett; azonban az erdőőr s mások az ellenkezőt bizonyították, miből a közzvádlónak módjában állott a szándékos gyújtás vádját fenntartani.

Szántó Samu védő azon kezdte védbeszédét, hogy ha igaz volna is a védenésének tulajdonított szándékoság, az neki valami nagy bűnül nem tudható be, mert hajdanában mintegy szokása volt a székyi embereknek az erdőknak gyújtogatás általi gyérítése, hogy az által szaporithassák a leges területet, melyekre az állattenyésztés igazsívítása érdekében legnagyobb szükségük van, de eltekintve ettől kizártnak tartja a szándékoságot, minthogy védenésének a ki pásztorúsgából el és állatokkal is egyáltalán nem bir, semmi haszna nem volt és nem lehetett az erdő felgyújtásából; azért és a kár csakélyességére való tekintetből is védenésőt az szándékos gyújtás vádja alul felmenteni s legrosszabb esetben a gondatlanságért kérte felelőssé tenni.

A védelem ezen argumentációjának meg is lett a kívánt hatása, mert az esküdtetköt a gondatlanságból eredő kártételben mondták ki Tancost bűnösnek, mibe képet a bíróság egy havi fegyházbüntetésre ítélte s ezzel az esküdtetkötnek az évre be is fejezte működését.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Áthelyezés. Csikszereedai Szopos Lajos a csikszentmártoni kir. járásbírósgnál alkalmazott joggyakornok a brassói kir. törvényeszékhöz helyeztetett át.

— Vendégszereplés. Porzolt Kálmán Lukács Juliska a budapesti Népszínház elsőrendű drámai művészje a helyben működő színtársulatnál vendégszerepel. Tegnap este Sardau Viktor világhírű színművében „Fedora”-ban lépett föl, ma este Rákosi Jenő parasztdrámájában „Magdolna”-ban, csütörtökön pedig Dumas Sándor nagyhatalmú drámájában: „A kaméliás hölgy”-ben fog fellépni.

— Csalás és bigámia. Kettős büntényért nyomoztatja a budapesti törvényesék egyik székely atyánkfát taploczai Holló Károlyt, a ki Budapesten cipészkedett, jelenleg azonban ismeretlen helyen tartózkodik. A nevezett azzal gyanúsítatik, hogy dacára annak, miszerint Konkoly Juliánával érvényes házassági kötelékben állott, 1901. július 7-én Frei Juliánával ismét házasságra lépett és attól annak takarékpénztári betétkönyvre elhelyezett 2000 koronáját ellopta. A 37 éves férfinak országoszerre való nyomozása folyamatban van.

— Öngyilkos törvényeszéki elnök. Budapesten folyó hó 25-én feltűntést keltő öngyilkosság történt, Sárkány József dr. a székelyi törvényeszéki elnöke a kerpest-ut 50. sz. házának harmadik emeletéről az udvarra leugrott, mindkét keze s jobb lába eltörtött, koponyája pedig szétzúzódott és azonnal szörnyet halt. A szerencsétlen embert gyógyíthatatlannak tartott ideggyógyászta a végzetes lépésre.

— Az osztálysorajáték új játéktörze. A m. kir. szab. osztálysorajáték legújabb játéktörze, a mely a november 30-án kezdődő sorajátékok tervezetét magában foglalja, érdekes újításokat tartalmaz. Egész sor főnyereményrel és nagyobb nyereményekkel toldott meg a nyeremények száma, a mi által a nyeremények összege a régi 13.160.000 koronáról 14.459.000 koronára emeltetett. Egy millió koronánál többel saaporították meg a nyeremények summáját, a mikor a sorajáték számát tízezer darabban emelték. Az új nyeremények közt van egy 80.000 koronás, egy 50.000 koronás, egy 25.000 koronás, egy 20.000 koronás, öt 10.000 koronás. A több főnyereményrel a nyerés esélye kétszertelenül megjavult.

láról szólott. A magyar kormány, azon alapon emelte föl a kvótát, hogy Magyarország gazdaságilag fellendült. Es a fellendülés nem igaz. Nem fogadja el a kvóta döntésszerű jelölését. Előnk a vitát berekesztvén, Széll Kálmán szólott föl. Kijelentette, hogy ő arra törekedett, hogy a magyar parlament, az osztrák parlamenttel tárgyalja ezt az ügyet. Az osztrák bizottság azonban kijelentette, hogy még csak napirendre nem tűsi a kvóta tárgyalását. A magyar országgyűlést a nyáron nem is napolták el, a nyáron még az osztrák országgyűlés egyáltalán volt, hogy legyen módja még az utolsó perczben is tárgyalni a kvótát. Miután azonban az osztrák parlament kijelentette, hogy a tárgyalásba nem megy bele, okvetlenül a koronának kellett döntenie. Ezután védelmébe vette a kiegészítést és nagy lelkesültséggel argumentált Deák Ferencz munkája mellett. A többség asztán elvetette Rátkay indítványát. A miniszterelnök ezután indítványt terjeszt elő arra néve, hogy a ház két hétig érdemleges ülést, azon egyet kivéve, melyen a kormány betervezi a költségvetést, ne tartson, hogy a bizottságok az eléjük terjesztett javaslatokon nyugodtan dolgozhassanak. Thaly Kálmán azaz védte a kormányt, hogy nem tudja foglalkoztatni az országgyűlést. A ház elnöket pedig kéri, hogy az új palota hiányainak pótlása céljából hívjon össze értekezletet. Széll Kálmán kijelenti, hogy a bizottságok az okai annak, hogy a törvényjavaslatokat nem lehet addig tárgyalni, míg a bizottságok nem végeztek velük. A házelnök kijelenti, hogy zárt ülést fog kérni, a melyen tárgyalni lehet majd az új épület hiányait és a szükséges változtatásokat. Ezután a ház megállapítja a következő ülést napjára és asztán meghallgatta Visontai Soma interpellációját a tengerszem ügyében. Visontai hevesen támadta a választott nemzeti bíróság működését. A választott bíróság a nemzeti jog tanítása szerint nincaen arra feljogosítva, hogy megállapítsa a maga hatáskörét és módosítsa a megbízatását. A nemzeti jog szerint semmi az olyan ítélet, melyben a bíróság mindkét fététől eltérő álláspontra helyezkedik. Ez ügyben parlamenti vizsgáló bizottság kiküldését kéri. Széll Kálmán nyomban válaszolt az interpellációra. A választott bíróságról szóló törvény miatt ő nem felelős, mert nem az ő kormánya kezdeményezte, neki is fáj, hogy az ország területének egy részét más államnak itélték oda, de mindenki kénytelen meghajolni a bírói függetlenség és alkotmányjogi tekintetektől. A törvényesen összeállított bíróság döntésében meg kell nyugodni, parlamenti bizottságra szükség ninca. A beosztás és Széll Kálmán viszonválaszai után szavazásra került a ház, de ekkor kitűnt, hogy a ház nem határozatképes. Az elnök az ülést egy negyedóra felüggasztotta, de ennek eltelté után sem volt a ház határozatképes. Ezért az elnök elrendelte a névsor felolvasását, az interpelláció ügyében való határozat hozatalt pedig a következő gyűlésre halasztották.

A képviselőház folyó évi október hó 22 én tartott ülésében napirendről Széll Géza szólott fel az előbbi ülésen történt névsor olvasás ügyében. A házassálysok szerint az ülések délután 10 óráig tartanak két óráig tartanak, még is elnök délután 4 órákor névsort olvasott. Széll Kálmán, Thaly Kálmán, Széll Géza és Apponyi Albert felszólalása után a ház elhatározta, hogy az eset rendkívüliségre való tekintettel nem olvasatja fel a távol volt képviselők névsorát a velük szemben a házassálysokat nem alkalmazza. Es után a ház tudomásul

— Sternberg saiveskedjék ide fáradni — szólott meg Nécsit — mert ezen ügyben aligha nem Ön a ludas.

— Nagyság kérem, ez csak visszafutása ama kornak a több effélének, melyet nekem a tüzelők majálisán adott. Magamat ajánlom.

Asztán elmondotta Riczike, hogy ő csakugyan irt leveleket, de Sternberg Ignác ur diktálása után és az ő számára, hogy ő asztán mit csinált vele, azt nem tudja.

— Hanem ha már ennyiben van a dolog... engedje meg édes anyám, így szólit egy arra közelebb éltesebb nőhöz, hogy Szentkuthy Zoltán fővárosi mérnök urat bemutassam, mivel véletlenül ismerkedtem meg.

— Örülünk a szerencsének, ámbár én a mai világban nem nagyon szeretem az ilyen ismeretségeket. Hanem azért legyen szerencsénk.

— Enyém a szerencse Nagyságok asszonyom a ha lakásukra mentünk, hol kilettem okmányaimmal igazolhatom. Komolyan is fogok aszóni, mert mint akkor mondtam, mikor Nagyság, azólt Riczike fel fordulva, reddőrel akart bekérteni, hogy képe siveim mélyébe van véve, másképp nem tehetek. S hogy az eredmény mi lesz, az majd Nagyságóktól fog függni.

Hogy asztán oda hasa mit csináltak, mit beszéltek, nem hallottuk. Később asztán egy névjegyről, melyet Nécsit kapott, mindenről értesültünk.

Csak párszó volt az egyik oldalára írva szép női vonásokkal:

„Köszönöm házasság-köszvetítő szerződését.”

Mánföldi: SZENTKUTHY ZOLTÁNNÉ, SZÜL. ROTHBERGER RICZI.

Igy sikerült a Nécsi tréfája, a ki tulajdonkép saját menyasszonyát adta férhez.

veeni a miniszterelnöknek a múlt ülésben Visontai interpellációjára adott választ. A miniszterelnök betervezte az 1901. évi zárószámát és az ország közállapotáról szóló évi jelentését. Láng Lajos bemutatja az ország statisztikai hivatal jövő évi munka programját. Ezek után Lukács László terjesztette be az 1903. évi költségvetést és elmondta a pénzügyi expozé. A statisztikai adatok igazolják hogy az 1901. év nem volt egyéb, mint egy láncazem, a gazdaságilag kedvezőtlen évek szomorú sorozatában. Épen ezért az 1901. évi zárószámadás nem éppon a legkedvezőbb eredményt tünteti föl, mivel a zárószámadási deficit 19,612,000 korona. A jövő évi költségvetésben 1,190,401,870 korona a kiadás 1,090,986,478 korona a bevétel, a fölöleg tehát 478,804 korona. Az 1903. évi költségvetésben a kiadás emelkedik, még pedig 3-4 millióval. Ezután a miniszter részletesen ismertette a költségvetés tételét. Az új költségvetésben az udvartartás költsége 2 millióval több, mint eddig volt, a közügyi kiadás 2,719,000 koronával emelkedik, nagy összegek szükségesek a közigazgatás reformjára, a szociális törvények költsége, a tisztviselők fizetés rendezésére, a kataszter rendezésére, a beruházási költsége, mindezeket azonban a miniszter az egyenes adók emelése nélkül tudja keresztelni vinni. Ezután ismertette a miniszter a kormány három nagy akcióját. Az egyik a földadó reformja, melylyel a kormány ennek az adónak aránytalan elosztásából származó visszaszásságokat akarja megszüntetni. Itt bejelentette a miniszter, hogy a kataszter rendezése 17 millió koronába fog kerülni. A tisztviselők fizetés rendezéséhez 18 millió koronával fog hozzá a kormány. A rendezés elvei ezek: ezentúl mindenkit a fizetési osztály legalább fokozatába neveznek ki, bizonyos idő múlva minden tisztviselő előlép. A fizetés minimuma 1400 korona. Az állami beruházásokra szükséges összeget 200 millió koronára teszi a miniszter. Ezeknek a beruházásoknak a célja az állami szükségletek kielégítésén kívül az, hogy lendületet adjon az ipari életnek, felébressze a vállalkozás szellemét és vért öntsen a pangó gazdasági organizmusba. A ház figyelemmel hallgatta a miniszter előterjesztését, a jobboldal folytonos tetézéssel kísérté. de a hatás általában is kedvező volt. A pénzügyminiszter asztán törvényjavaslatot nyújtott be négy havi indemnitásról. Az ülés végén Lovász y Márton interpellálta meg a kereskedelmi minisztert azért, hogy egyik rendeletét hamarabb közölje egy bécsi lappal, mint a magyar sajtóval. Láng miniszter konstatálta, hogy a dolog egy csüppet sem volt bizalmas, épen azért a kérdéses információt megadta a bécsi lapnak is a jövőben közérdeklő dolgokban bárkinek is ad felvilágosítást, ha bizalommal hozzá fordulnak. A ház a választ tudomásul vette.

— A székelyvasutak kérdése az állami költségvetés során. Az 1903. évi állami költségvetésnek a képviselőházhoz lett beterveztése alkalmával Lukács László pénzügyminiszter nagyszabású exposéjában megemlékezett arról is, hogy halaszthatatlan többemű állami építkezések végrehajtása céljából egy 200 millió beruházási kölcsön megszerzésére törvényjavaslat készül és fog mielőbb a törvényhozás elé terjesztetni, melynek elfogadásától feltétlenül a székely vasutak kiépítésére is 34 millió koronát elfordítani, kiemelve egyáltalán, hogy azok a létesítmények, melyekre a kormány felhatalmazást kér és a melyek a dolog természete szerint nem egyszerre, hanem az éveknek hosszabb sorozatán keresztül fontosak, sürgősség és az előkészítettség stádiumának megfelelőleg lesznek létesítendők. A pénzügyminiszter által fel is sorolt létesítmények közül azt hisszük akár fontosság, akár sürgősség, akár pedig előkészítettség szempontjából elsőbbségre egy sem tarthatna akkora igényt, mint a székely vasutak kiépítése, mert hiszen csaknem egy évtizede már annak, hogy a törvényhozás a székelyföldi vasutak kiépítését elrendelte; több mint 2 éve, hogy az egész vonal kiépítésének terve elkészült, a közigazgatási eljárás megtörtént és az építésnek még az évből megkezdésére többszörre ígért tételt és mert ugy állami érdekből, valamint a székelyföldi szomorú közgazdasági viszonyok megjavítása érdekében is a tervezett vonal fontossága el nem vitatható: hinni merjük, hogy a képviselőház egyetemes, s különösen a székelyföldi képviselők eme törvényjavaslat tárgyalásánál mindent elfognak követni arra néve, hogy a székelyföldi vasutak kiépítése a legsürgősebb létesítmények közé soroltassék.

— Az egyházak segítése. Az 1903. évi költségvetésben a kormány az egyházak államsegélyét főlemeli, jelentékenyen a proteztans egyházakat. Az egyházak segítése 600,000 koronával emelkedik, vagyis 2,949,844 koronáról 3,549,844 koronára. Az ágostai evangélikus egyház esetébe 226,000 korona, a mi a múlt évhez képest 74,000 koronával való emelkedés. A református egyház államsegélyének előirányzata 830,500 korona, 119,500 koronával több mint az 1902. évi költségvetésben. Az unitáriusok államsegélye huszezer koronáról harmincezerre gyarapszik. Az erdélyi római katolikus státus egy-

házainak segélye 30,000-ról 40,000-ra, a görög katolikus egyházé 198,000-ról 284,000-ra (a mi 86,000 korona emelkedés), az iszraeliták államsegélye 28,000-ról 38,500-ra növekvik. Az államsegélyből az ágostai evangélikusok püspökségével egyenlő mértékben részesednek, a református püspökségek a konventtől megállapított kulcs szerint; a legtöbbet kapja a tiszántúli püspökség. A kormány tehát ezzel megkezdte az 1848. XX. törvényozikké hatékonyabb végrehajtását, egyben pedig a kongrua-törvény követelményével is számol. A lelkesi jövedelem kiegészítéséről szóló 1898. XIV. törvényozikké második és tízodik szakasza értelmében meghatározott oszlelre az ideig 1,460,000 korona helyett 1,700,000 korona van fölvéve. 1903. évi költségvetésének kiegészítése 1400 korona erejéig fog történni.

A honvédelmi miniszter javaslatai.

Fejérvary báró honvédelmi miniszter a hó 16-ik napján két törvényjavaslatot nyújtott be a képviselőháznak. Az egyik javaslat szerint a véderőről szóló 1889-diki törvény az 1903. év végéig kiterjesztetik, illetőleg fentartatik a annak megfelelőleg a magyar korona országhatáról a közös hadsereg és haditengerészet számára 44,076, a honvédség részére pedig 12,500 regruta állítandó ki.

A másik javaslat pedig elrendeli, hogy a törvényesen megszavazott költségvetési előirányzatok szerint rendszeresített békeidőszak kiegészítése céljából a közös hadsereg három, illetőleg a honvédség két legifjabb évfolyamába tartozó póttartalékosok tényleges szolgálatra visszatartatottak, illetőleg behívhatók a közös hadsereg számára Magyarországból 8550, a honvédség részére pedig 3000 ember erejéig. A törvényjavaslat 1904-re is szól.

A véderő bizottság a két javaslat tárgyalását már e hó 20-án megkezdte és itt azonnal felűnt, hogy a második javaslat arra szól, hogy a regruta létszám a közös hadseregnek egy ötödöröszzel, a honvédségnek pedig egy negyedöröszzel megszorítottassék.

Ez a dolog nemcsak az ellenzéki tagoknál talált heves ellenállásra, hanem még a kormánypártiaknál is gondolkodoba ejtette és szemmel láthatólag lehangolta. A bizottság ellenzéki tagjai kijelentették, hogy a második javaslat keresztülvitelét minden rendelkezésre álló eszközzel igyekezni fognak megakadályozni, és a hirtétele után az ifjúság és a polgárság körében és mozgalom indított, hogy a törvényjavaslat érvényre emelésének megakadályozása céljából erőt tüntetéseket rendezzenek.

A hadügyi kormány régóta készül a véderőtörvény revíziójára, a keretek kiszélesítésére, de javaslatával nem akart vagy nem mert előállni; lehet, hogy a kedvezőtlen gazdasági viszonyok késztették erre a tartzkodásra. De közben bekövetkezett a taraczküttegek szervezése hegyi ágyuk szaporítása s a tengerészeti kibővítése s beállott a szükség, hogy mindezeket föl kell szerelni legényességgel. Ezt az alkalmat vélte fölhasználni a katonai kormányzat a létszám észrevételén, mondhatni: sutlyomban való fölemelésére is. Az idej delégáció megszavazta a költségvet (nagy-be) és csak Széll Kálmán megnyugtató nyilatkozatai révén) az újoncz-szaporítás egy bizonyos meghatározott mennyiségére s a katonai kormány, a midőn arról törvényjavaslatot készített, úgy vélte, hogy egyben és egy csapással kielégítheti egyéb hiányait is. Azt hitte nyilván, hogy ez nem olyan nagy dolog s elégre is menni fog. S ebben, ugy látszik, csalatkozott. A delegáció megszavazta a költségvet 5100 főnek a tüzérség számára, továbbá 700 főnek a tengerészet számára, Ez összesen 5800 legény. A hadügyi kormány azonban előterjeszt egy olyan javaslatot, a melyben engedelmet kér 20.000 póttartalékos behívására, három egymásután következő esztendőre. Ez hatvan ezer ember behívását jelenti, a közös hadsereg számára. Ehhez járul 3000 ember behívása a magyar honvédséghez, a mi a kétévi szolgálatot számítva, 6000 ember: tovább 4500 ember az osztrák Landwehrhez, a mi ugyancsak két évre számítva, 9000 főre fog. Vagyis végső eredményben 75,000 katonai behívást követeli a hadügyi kormány háromévi, illetve kétévi szolgálatra s mind olyan emberek behívását, a kik bizonyos szerzett jogokra hivatkozhatnak, nevezetesen arra a törvényes szabadságra, a mely a póttartalékosok csaknyolc-heti kiképzésre és háromszori gyakorlatra való bevonulásra kötelezi. Már 75,000 új katonának fölszerelése és ellátása roppant terhet jelent a monarkia két államára s különösen a szegény és küzködő Magyarországra. Az igaz, hogy a honvédelmi miniszter kijelentette, hogy a behívandó legénység évi egyharmadát az év végén szabadságonni fogja, ugy, hogy voltaképpen csak mintegy harmincezer póttartalékos fog ténylegesen szolgálni a közös hadseregben. Erre asztán két ellenvetéssel válaszoltak a miniszternek. Az egyik az, hogy ez a kijelentés az egyharmad legénység szabadságolásáról ninca benne a törvényben. A másik pedig, hogy harmincezer új katonának az ellátása is, egy-egy legény tartását négy száz koronára számítva, tetemes összegbe: 12,000,000 koronába kerülni. Tekintve már most azt a gazdasági vezetésüket, a mely ennyi munkaerőnek elvonásával asztán a polgári társadalmat, a katonai kormány javaslata

akkora terhet foglal magába, a melyet az ország ez idő szerint nem vehet a vállára.

Ezek azok a tárgyi okok, a melyek az igazságot keltették, s ezek azok a tekintetek, a melyek rábirták a kormányt, hogy valamilyen módosítást, vagy könnyebbitést hozzon javaslatba Bécsben.

A véderő bizottság október hó 24-én tartott ülésében Fejérvary Géza honvédelmi miniszter hosszabb nyilatkozatot tett, melynek értelme az, hogy a póttartalékosok behívásáról szóló törvényjavaslat ellen hangoztatott argumentumok őt is gondolkodoba ejtették s helyesnek vélte maga is az újabb megfontolást, de hogy a bécsi tanácskozás változtatott-e a javaslaton és mit változtatott rajta, azt nem árulta el, hanem hivatkozva arra a körülményre, hogy Ausztriában hasonló katonai javaslat készült, a melyet azonban az osztrák bizottság még nem tárgyalta, azt indítványozta, hogy a póttartalékosok behívásáról szóló javaslat további tárgyalását halasztassék el arra az időre, a mikor az osztrák véderő bizottság tárgyalása során, vagy asztán a magyar kormány tárgyalása becsatkozhatik az osztrák kormányval a javaslatának módosítása dolgában. Ezt a halasztó indítványt a bizottság el is fogadta.

Általában az a meggyőződés, hogy a kormány a javaslatnak enyhítésére fog törekedni és lehetőség szerint minden konkrét esetben könnyebbitésről fog gondoskodni.

Darányi miniszter a székelyekért.

Addig is, míg a székely kongresszuson kifejezésre jutott javaslatok a kormánynál bővebb megfontolás elé kerülnek, a földmivelési miniszter mint azt az 1903. évi állami költségvetésből látjuk, nemcsak a felvidéki, hanem a székely nép anyagi helyzetének javítása érdekében is némi akciót szándékozott kifejteni.

A miniszter tárczája költségvetésénél a segélyakcióhoz következő indokolást fűzte:

A tevékenységnek a hegyvidékekre t. i.: Bereg-, Máramaros-, Ung-, Zemplén-, Ugocsa- és Sárosmegyékre való kiterjesztéséről folyólag felmerülő összes kiadások tevékenységére, egyelőre 50000 kor rendelkezésemre bocsátását kérem.

A székelyföldi földmivelő nép gazdasági felegelésére indított tevékenység alapköve a múlt évi költségvetésben és célra rendelkezésemre bocsátott 38000 koronával immár le lett téve.

A tevékenységet a székely nép anyany gazdasági helyzetének javítása s a nagymérvű kivándorlók lehető megakadályozása végett teljes erővel folytatni szándékozom.

E célra a folyó évi költségvetésben a székelyföldi akcióból folyólag felmerülő összes rendez kiadások fedezésére általánképpen 200,000 koronát irányoztam elő.

Az akció vezetésére már 1902. évi május hóban kildítottom megbízottamat s ez működését megis kezdette.

A végfelsegítési tevékenység programjának részletes megállapítását azonban az akkor már tervbe vett s az 1903. év őszén meg is tartott Székely Kongresszus megtartásáig függőben tartottam, hogy az illetékes társadalmi tényezők megnyilatkozásait is kellőleg figyelembe vehessem. Az összes kiadásokat azért irányoztam elő egy összegben.

Ennek az összegnek terhére kivánom a kirendeltséget a kellő személyzettel is ellátni. Egyelőre még csak egy, a központi fogalmazói létszámhoz tartozó tisztviselőt rendeltem ki; -- szükségem lesz azonban több gazdasági és erdőgazdálkodási tisztviselő kirendelésére is. Ezen rendszeres illetményeivel bíró tisztviselők illetményeinek az általy terhére leendő elszámolására tehát felhatalmazást kérek.

Az intézkedések irányára néve általánoságban csak azt kívánom megjegyezni, hogy nem ingyenes segélyek nyújtásával, hanem a gazdasági boldogulás feltételeinek megteremtésével és a gazdaságilag hasznos intézmények támogatásával kívánom a gazdasági felvilágosítást megvalósítani.

A szervezkedési ügy előmozdítása, az állattenyésztés, nemkülönbön a kisebb gazdasági ágak támogatása és emelése, a szakértelm fejlesztése, mintagazdaságok létesítése, a termelés és értékesítés fokozása és támogatása, a mezőgazdasági házipar fejlesztése, munkaközvetítés és munkakalkulációk nyújtása, valamint az általános gazdasági jólétet előmozdító minden lényező összhangzatos fejlesztése a főelvek, melyeket kitűztem.

Ebből a programból és irányelvekből is tehát nyilvánvaló a földmivelési miniszternek a székelynép javára irányzott nemes törekvése, mely csak fokozni lesz hivatva a személye iránti bizalmat, a mit már a múlt évi segélyekkel is kiérdemelt.

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter a Székelyföldön.

M. kir. földmivelésügyi miniszter Ó Nagyméltóságának székelyföldi utiterve azok képen, melyet lapunk egyik előbbi számában közöltünk, némi változást szenvedett, miert is az utiterve újulog későbbjék a következőkben:

Első nap, október 27. (hétfő.) Indulás

Badapest, keleti pályaudvar d. u. 3 óra, gyorsvonattal. Érkezés Kolozsvárra este 10 óra 08 perccel. Meghálás a pályaudvaron a termekocsiban.

Második nap, október 28. (kedd.) Indulás Kolozsvárról reggel 6 óra 11 perccel gyorsvonattal. Érkezés Székely-Kocsárdra reggel 7 óra 50 perccel gyorsvonattal. Indulás Székely-Kocsárdról reggel 8 óra 10 perccel, személyvonattal. Érkezés Radnóthra reggel 9 óra 25 perccel, személyvonattal. Indulás Radnóthról Mező-Kapásra, (1 1/2 óra kocsin.) Indulás Mező-Kapásról délután 1 óra. Érkezés Maros-Vásárhelyre d. u. 3 óra. Kocsin. Megszállás Marosvásárhelyre a Transsylvania szállóban. Kérelmezők fogadása, délután 6—8 óráig a Kaszinóban. Meghálás a Transylvaniában.

Harmadik nap, október 29. (szerda). Indulás Marosvásárhelyről reggel 7 óra kocsin, Nyárádszeredára. Érkezés Nyárádszeredára reggel 9 óra. Indulás Nyárádszeredáról fél 10 óra kocsin, Szovátán át (fél órai időzessel) Parajdra. Érkezés Parajdra délután 1 óra. Farajdon 2 órai tartózkodás. Indulás Parajdról d. u. 3 óra kocsin, korondon át Székelyudvarhelyre. Érkezés Székelyudvarhelyre d. u. 6 óra. Meghálás Székelyudvarhelyen.

Negyedik nap, október 30. (csütörtök). — Délelőtt Székely udvarhelyen kérelmezők fogadása. Indulás Székelyudvarhelyről d. e. fél 12 óra kocsin, Oláhfaluba. Érkezés Oláhfaluba délután 1 óra. Oláhfaluban félórai tartózkodás, kérelmezők meghallgatása. Indulás Oláhfaluból fél 2 óra kocsin Csikszederára. Érkezés Csikszederára délután 6 óra, meghálás Csikszederában, illetőleg Csikszögödön.

Ötödik nap, október 31. (péntek). Délelőtt Csikszederában földmives iskola megtekintése, kérelmezők fogadása. Indulás Csikszederáról déli 12 óra kocsin vonattal. Érkezés Sepsiszentgyörgyre d. u. 2 óra, d. u. a mentelep, szöveggyár és árvaaház megtekintése, meghálás. Hatodik nap, november 1. (szombat). — Indulás Sepsiszentgyörgyről különvonattal d. e. 11 óra. Érkezés Brassóba d. e. fél 12 óra. A város megtekintése. Indulás Brassóból d. u. 2 óra 45 perccel, gyorsvonattal.

Hetedik nap, november 2. (vasárnap) Érkezés Badapestre keleti pályaudvar. reggel 7 50 perccel.

A mint ezen utitervből kitűnik, ő nagyméltósága csütörtökön este Székelyudvarhely felől fog vasunkba érkezni, itt azonban nem áll meg, hanem egyenesen Csikszögödbe, Mikó Bálint főispán orhoz hajtat, a hol éjjeli szálláson marad. Másnap délelőtt itt városunkban a gazdasági irányú felő népiakolatát fogja megtekinteni. Déli 12 óra kocsin vonattal Sepsiszentgyörgyre indul.

Biztos helyről nyert értesítés szerint, Darányi miniszter ur, miután székelyföldi utazásának minden percze le van már foglalva sem hatóságoknak, sem költőiségeknek, sem egyeseknek tisztelgéseit nem fogadhatja, azonban egyeseknek közérdekű elterjesztéseit, esetleg kéréseit szívesen meghallgatja.

Templomszentelés Sepsiszentgyörgyön.

A sepsi-szentgyörgyi róm. kath. híveknek régi óhajja teljesült, mert gr. Majláth erdélyi püspök, továbbá az erd. róm. kath. státus és egyesek adományai folytán egy oly szép és tágas templommal dicsekedhetnek, melyet ritkán lehet látni.

Ezen templomot szentelte fel gr. Majláth erd. püspök f. hó 26-án nagy papi segédlettel a sepsi-szentgyörgyi lakosok óriási részvétele mellett s az új templomban az első misét is maga a püspök végezte.

Mise után Fejér Manó esperes-plébános lépett a szószékre s egy tartalmas, okos és szépen megkonstruált beszédet tartott, melynek végzetével a püspök a bérmálás szentségét is kiosztotta.

Délután 1 óra kora a plébánosnál gazdag ebéd volt, melyen Háromszék megye és Sepsiszentgyörgy városának előkelőségei, vezető férfiai voltak jelen, élükön a jó lelkű Pótsa József főispánnal.

Gróf Majláth püspököt a város, vallás-felekezeti különbség nélkül rokonszenvesen és teljes szívből fogadták. A püspök f. hó 27-én hozzánk jött Csiksegyháza a tanuló ifjúság látogatására.

Fejér Manó esperes-plébánosnak az új templom felépítése közel elvértélen érdemei vannak, ennek Pótsa József és László Polikárp azt, ferenczrendi tart. főnök nyilatn is kifejezést adott.

Esküdtszéki tárgyalások.

Kedd, október 21.

A második napi tárgyalás érdekességben tartott minden eddigi tárgyaláson. Nem a büntető pártállásának kölcsönösét annak különös érdekességét, mert hasznos büntény gyakran szokott előfordulni, hanem az abban szereplő sértettek asszonalomra méltó állapota, kiket a természetet az emberi aszeresét két fontos szervumától a halló és beszédő tehetőségétől fosztott meg s így közvetlen bizonyításra képtelenek voltak a megérítés lehetősége miatt azok ellen, kik ellenük a kért büntetést elkövették.

Burján Ferenc és Balázs már hajlottkoru

férfi testvérek, magukra hagyva laknak Tölgyes községben egy szegényes kis püriban; mindkettő süketnéma; külsőjük is teljesen deformis; morbidulak támlógó és bizonytalan; hangjuk inkább állatias, mint emberi; nyomorúságos életüket csaknem emberbaráti könyörületességből tengetik a még is akadát hiénák, kik ezeknek ugyasólvá nyitott száját megrabolták és kevés élelmi szerüktől megfosztották, a mi es évben harmadikszor történt meg velük.

Egyik éjjel egy férfi és két nő állított be szegényes hajlékukba a kutatni kezdettek főként élelmi szerek után, mert tudták, hogy egyébbel alig bírnak. Bekapdák egy kis ládára, melyben kevés kukoricasziszjotek tartották a azt feltörve, tartalmát egy zsákba rakták; asután ruhaneműieket kutatták s holmi szegényes fehérnemű darabokat vettek magukhoz. A két szerencsétlen valószínűleg ellenállani akarván a rablásnak, ezek egy fadarabbal leverték őket és súlyos sérüléseket okoztak rajtuk a vérbefagyva ott hagyván őket, ellillantak.

A sértettek éktelen ordítására felriadt a szomszédság s Hoboj Ferencné, a ki közvetlen mellettük lakik, a vad hang által irányítva, oda sietett s mindkettőt egy sarokba vérelen találta.

Ez az asszony a siketnémaikkal csaknem mindennap érintkezésben állván, megtudta magát értetni velük s ezek is megértették őt részint szajmozdulat, részint kézjelekből. Másnap reggel az esetet tudomására hozta a csendőrségnek, kik a tett színhelyén meg is jelentek a Hobojné megértetvén sértettekkel a csendőrök jövetelének csólját, mert a két siketnéma megismerte a rabló és bántalmazó személyeket, Balázs a kevésbé sértült a csendőröket egyenesen oda vezette, hol amazok laknak s ott a lopott holmiból megis találta.

A jó madarak, kik a szerencsétleneknek nem igen távoli szomszédai: Kónya Ferenc, ezzel vadházaságban élő Tusa József és ezeknél tartózkodott apátlan-ayátlan árva Lupuj Ilona 20—22 éves leány voltak, kik rövid idő múlva vizsgálati fogságba is helyesztettek.

Rablással párosult súlyos testi sértésért vonattak tehát a felesebbiek kedden felelősség alá, kik kihallgatásuk rendén nem is tagadták a rablást, de igen a bántalmazást.

Mint hogy pedig tettüket senki sem látta, nehéz volt a bizonyítás azért is, mert sértettek a szólamra képtelenek voltak s a tanuk is inkább a mellék körülményekre nézve tehettek vallomást, de akkor mégis igazán érdekes volt a kihallgatás, mikor a két süketnéma sértett hivatott elő. Tolmácsul behivatott hozzájuk Hoboj Ferencné, ki az elnök kérdésére kijelentette, hogy megtudja magát értetni velük a ő is visszatudja adni azokat tagtejtésekből, mit amazok ki akarunk fejteni; de ez mégis kisérelt sikerült. Előbben is Burján Ferenczel kísérletet tett meg Hobojné közvetítésével a vallomástétel, a ki azon kérdésre, hogy felismeri-e a bántalmazókat? mindháromra újjal mutatott; azon kérdésre, hogy a kapott sértülés miatt hány napig fektűt? 10 napot számolt újjain. Kezbe adatott a korpus delikti, mit szintén felismert és szájára mutatott, hol azzal a súlyosabb ütést kapta, rá mutatván Kónya Ferenczre is, ki ezt elkövette.

Asután a másik siketnéma Burján Balázssal próbáltattat el a vallomástétel, kit szintén Hobojné tolmácsolt a ez is rámutatott mindhárom tettesre, de midőn arról volt szó, hogy azok közül melyik bántalmazta? Tusa Józsefára mutatott rá. Ő is felismerte a fadarabot, melylyel bántalmaztatott s majd a fa végére, majd arczára mutatott, hol azzal Tusa Józsefára megazarta.

Ennek megtörténetével Szántó Samu védő kívánságára Lupuj Ilona figyelgetett meg Dr. Veress Sándor főorvos és Dr. Filep Sándor körházorvossal azért, hogy vajjon annak elméleti állapota normális-e avagy sem? a Perjessy elnök e végből több kérdést intézett a megfigyelendőhöz előlelőrd, irás, olvasásbeli jártasságáról és valóság erkölcsi fogalmairól, melyekre elég szabatosan felelt s asután rendes elméleti állapota szakértőileg is konstatalva lett.

A délutáni idő nagyobb részét a vádló és védők által szerkesztett kérdések összeegyeztetése és szabatos megállapítása foglalta le a bíróság részére s csak este került sor a vád és védebeszéd előadására. A vádat Szupjár Samu királyi ügyész, a védelmet Dr. Csiky József, Nagy Sándor és Dr. Szántó Samu ügyvédek képviselték s bár mindkét részről derékasan megfelelt az elhangzott beszédek a vád és a védelem érdekeinek, azok tekintettel az idő előhaladottságára rövid szabásúak voltak.

Asután az elnöki kellő kitanításra az esküdtek visszavonultak s hosszabb tanácskozás után mindhárom vádlóra nézve a büntetést kimondván, Kónya Ferenc elsőrendű vádlott 1 1/2 évi, Tusa József 1 évi és Lupuj Ilona 4 hónapi börtönbüntetésre ítéltettek, beszámítatván abba vizsgálati fogságuk ideje is. Az ítéletet úgy vádló, mint elítéltek bele nyugodtak.

Harmadik nap.

Szerda, október 22.

Ezen napon egy szándékos gyújtás bünténye foglalkoztatta az esküdtszéket. Az esküdtszék két megelőző napi elnök és bírák, az esküdtszék tagjai pedig fele részben új tagok képviselték. A vádat Knörr Ferenc kir. ügyész, vádlottat Bartha Ignác helyett ifj. Booskor Mihály ügyvédjelölt képviselte.

A vádlottak padján csikszatászei Tódor Miklós ült, a ki folyó évi július hó 21—22-ike közötti éjjelen bosszúból és szándékosan odaválto

Szöke Péter pajtáját felgyújtotta, nem gondolván azzal, hogy az által másoknak is nagy kárt tehet.

Vádlott az elnök által hozza intését kérdőre tettét töredelmesen beismerván, alig volt egy-két tanu kihallgatására szükség. E vádlott is részleg állapotára hivatkozott, mint a bünteselekmények tettesének nagybó része.

A főtárgyalásnak tehát már d. e. 11 óra körül vége volt s a perbeszédok került a sor.

Knörr Ferenc ügyésznek nem kellett a vádat hosszasan indokolni, tekintve a beismerést s azért csak a törvény megfelelő szakaszának s vádlottal szembeni alkalmazását kérte.

Booskor Mihály védő azonban mind annak dacára, hogy talán első szereplése volt es egy nyilvános bünyüi tárgyaláson, lendületesen magyarázta az esküdteknek meg az esküdtszéki törvény intenzívát egy akadémikus szép beszédben s mutatott rá vádlottnak a nevelés hiányából származó azon félészegségére, mely az ő javára enyhítő körülményül tudható be. A nagyreményü fiatal ügyvédjelöltnek tárgyalagos szép rearszéért, bírák és ügyész gratuláltak.

Miután az esküdtek Tódor Miklóst a gyújtogatásban bűnösnek találták, a bíróság visszavonult s 1/4-ed óra leteltével kihirdette ítéletét, melyszerint vádlott 2 1/2 évi fegyház büntetésben, politikai jogaiuk 5 óvre való felfüggesztésén és károsoknak együttesen 222 korona kár, valamint az ügyvéd 30 korona költség megfizetésében marasztaltatott el, de a kiszabott büntetésbe 3 havi vizsgálati fogság betudatott. Enyhítő körülményül vétettét töredelmesen beismerése s némileg ittas állapota. Az ítélet jogerős.

Negyedik nap.

Csütörtök, október 24.

Nevezetes bűneset foglalkoztatta az esküdtszék. Szándékos emberölés büntetésért került a vádlottak padjára gyimesi Tankó csula János hatóságai erdőőr, ki miután annak idején megemlítettük volt, folyó évi augusztus hó 1-én Gyimesfelelőken Tankó Fülöp korosmája előtt egy vasut munkást asurt szolgálati fegyverére felülőt szuronyával mellbe, anyyira, hogy a szurony hegye a hátán kiment a az áldozat néhány perc alatt kiszenvedett.

Ezen súlyos bűneselekmény feletti tárgyalás iránt az érdeklődés fokozottabb volt s így a közönség közül többeket vonzott a kiváncsiság a tárgyaló terembe, hogy meghallhassák miként fog vádlott oszmány cselekedetével szemben védekezni.

A középtermelő, izmos és elég szép külsejű csángó, látszólag minden megbánás nélkül és dacosan ült a vádlottak padján, kit Bartha Ignác ügyvéd, mint védő képviselt. Minden kérdésre hátra felelt, de midőn az eset körülményeiről, kellett számot adjon, vallomásaiban igazat és hazót volt, megállítását rejta, hogy védekezésének nagy része kifundált mese, mit aztán az egybehangozó tanuvallomások is igazoltak.

Ellamerte ugyan, hogy ő surta keresztül Ruzsa János vasuti munkást, de tettet azzal akarta menteni, hogy azt övédelemből cselekedte meg, mert az elhalt és egy másik társ Korpos Márton késsel ütődött rá, megölésel fenyegetvén őt, már pedig a tanu vallomások szerint az eset következőleg történt:

A meghalt Ruzsa János és 7 társa vasuti munkások folyó évi augusztus hó 1-én pénzfizetés után betértek a Tankó Fülöp korosmájába s többek között ott találták Ujvárosi István vasuti őrt egy asztal mellett ülve és sörözve Tankó János erdőőrrel. Ugyanazon asztal másik végéhez ők is letelepedtek és bort kértek, midőn egy pohárral Ujvárosi vasuti őrt is megkínálták. Ez a poharat el is fogadta, de tartalmát nem itta meg, hanem előtötte és rátámadt a munkásokra, hogy mit lézengenek ott. Ezek azt felelték, hogy a vasuti őr nem tilthatja meg nekik, hogy pénzükre ne mulathassanak. A munkások 3 liter bor elfogyasztása után a kocsmából távoztak, de alig tettek onnan 30 lépést Ujvárosi utánuk kiabált s csuf saavakkal illette őket. Ezek arra visszafordultak s a nélkül, hogy az utró a kocsmába bementek volna az annak kapuja előtt Tankó társaságában állott Ujvárositól azt kérdesték: ki nek szölliott a onfolkodás? mire amaz azt felelte, hogy nekik, meg Sleszingernek is, a ki ottani kereskedő s véletlenül közelükben állott. A munkások közül e közben Korpos Márton és Ruzsa János Ujvárosi és Tankóhoz közel állottak, de mit sem szölliottak. Ekkor Tankó felszóllította a munkásokat, hogy távozzanak s midőn a második felszóllításra is még ott állottak, fegyverrel tüzte a suronyt, egy lépést hátra tett és Ruzsát, a ki sem nem szölliott, sem koszt fel nem emelte a szuronyal átöfötte s bár a szurás halálos volt, még 15 lépést tett előre, de ott elesett és aszonnal meghalt. Társai a véres eset megtudásával újból vissza tértek, hogy Tankó a sértésért felelőse vonják, de ez Ujvárosival együtt l a korosma melletti raktárba zárkozott s azzal újból eltávoztak.

Igy adta elő az esetet, vádlott és oszimbórája Ujvárosi vasuti őrn kívül, valamennyi tanu, midől kiderült, hogy vádlott azon állítás mintha a munkások őt s nevezetesen Korpos és Ruzsa késsel támadták volna meg a maga meutésére kitalált merő kóhalmány, annál inkább, mert már a korosmában létük, alkalmával Korpos által evéthes használt egyetlen kést egy olasz munkás magával vitte volt. Kihallgattattak továbbá Veres Sándor és Filep Sándor aszkért orvosok, kik egybehangozólag megállapították a szurásnak aszonnal halált okozó következményét, valamint az esküdtszéknek arra alkmas voltát, kiszárván az ün-

gyilkosság lehetőségét, s miután a vádlott előléterre vonatkozó okmányok is felolvastattak, melyekből kitűnt, hogy Tankó János még súlyos testi sértésért elítélve volt, az esküdtszék intenzív kérdések azövege szerkesztetett meg, majd a vád és védebeszédet hangzottak el, melyeknek megtörténte után az esküdtek visszavonultak s nem sok idő múlva kihirdették verdiktjüket, mely szerint vádlottat a szándékos emberölés büntényében vétkesnek találták, mire asztán a bíróság Tankó csula János, kinek neje és 5 gyermeke van 6 évi fegyház büntetésre ítélte, mibe maga az elítelt bele nyugodott, asóban védője semmisségi panaszt jelentett be.

Ötödik nap.

Péntek, október 24.

A tárgyalás ötödik napján egy erdőgyújtási eset foglalkoztatta a bíróságot, melylyel még a d. e. folyamán végeztek is.

A nyáron történt Szentkirály község határterületén egy jelentékeny erdőgég, melyről még akkor megemlékestünk, kiemelvén, hogy az szándékos gyújtásnak a folyamánya, de a tettes nem tudatik.

Balog János ottani erdőőrnek még is sikerült a gyújtogató odaválto Tancos Istók Ádám pásztor ember személyében felfedezni, ki ezen tényéért felelősségre is vonatott a a büntető eljárás ezuttal be is fejeztetett.

A mai tárgyalást Csipkés Árpád törvényszéki bíró vezette, aszavazó bírákul Jerssák János és Antalfy Gábor törvényszéki bírók aszerpelték. A vádat Knörr Ferenc ügyész, a védelmet dr. Szántó Samu ügyvéd képviselte.

Vádlott Tancos Istók Ádám tagadta a szándékos gyújtást, azt állítván, hogy az a szél által élesztve egy általa tett pásztorúti maradványából keletkezhetett; azonban az erdőőr s mások az ellonkesott bizonyították, midől a közvadászat módjában állott a szándékos gyújtás vádját fenntartani.

Szántó Samu védő azon kezdette védebeszédét, hogy ha igaz volna is a védenésnek tulajdonított szándékoság, az neki valómi nagy bünyü nem tudható be, mert hajdanában mintegy sokkása volt a székely embereknek az erdőnek gyújtogatás általi gyérítése, hogy az által asaporithassák a legelő területeket, melyekre az állattenyéztés intenzívjaása érdekében legnagyobb szükségülk van, de eltekintve ettől kizártak tartja a szándékoságát, mint hogy védenésének a ki pásztorságból el és állatokkal is egyáltalán nem bír, semmi haszna nem volt és nem lehetett az erdő felgyújtásából; azért és a kár csekélységére való tekintetből is védenésot a szándékos gyújtás vádjá alul felmenteni a legrosszabb esetben a gondatlanagsáért kérte felelőssé tenni.

A védelem esen argumentációjának meg is lett a kívánt hatása, mert az esküdtek a gondatlanságból eredő kártételben mondták ki Tancos bűnösnek, mibe képest a bíróság egy havi fegyházbüntetésre ítéte s ezzel az esküdtszék es évre be is fejezte működését.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Áthelyezés. Csikszederai Szopos Lajos a csikszentmártoni kir. járásbírósnágnál alkalmazott joggyakornok a brassói kir. törvényszékhez helyeztetett át.

— Vendégszereplés. Porzolt Kálmán Lukács Juliska a budapesti Népszínház elsőrendű drámai művésznője a helyben működő színtársulatnál vendégszerepel. Tegnap este Sarda Viktor világhírű színművében „Fedora”-ban lépett föl, ma este Rákosi Jenő parasztdramájában „Magdolna”-ban, csütörtökön pedig Dumas Sándor nagyhatású drámájában: „A kaméliás hölgy”-ben fog fellépni.

— Csalás és bigámia. Kettős büntényért nyomoztatja a budapesti törvényszék egyik székely atyánkfáit taploczai Holló Károlyt, a ki Budapesten cipészkedett, jelenleg azonban ismeretlen helyen tartózkodik. A nevezett aszal gyanúsítatik, hogy dacára annak, miszerint Konkoly Juliánnal érvényes házassági kötelékben állott, 1901. július 7-én Frei Juliánnal ismét házasságra lépett és attól annak takarékpénztári betétkönyve elhelyezett 2000 koronáját ellopota. A 37 éves férfinak országsszerte való nyomozása folyamatban van.

— Öngyilkos törvényszéki elnök. Budapesten folyó hó 25-én feltűnt keltő öngyilkosság történt, Sárkány József dr. a székelyi törvényszék elnöke a kerepesi-ut 50. sz. házának harmadik emeletéről az udvarra legrótt, mindkét keze és jobb lába eltörtött, koponyája pedig szétzúzódott és aszonnal szörnyet halt. A szerencsétlen embert gyógyíthatatlannak tartott idegbaja vezette a végzetes lépésre.

— Az osztálysorajáték új játékterve. A m. kir. szab. osztálysorajáték legújabb játékterve, a mely a november 20-án kezdődő sorolások tervezetét magában foglalja, érdekes újításokat tartalmaz. Egész sor főnyereményyel és nagyobb nyereményyel toldatott meg a nyeremények száma, a mi által a nyeremények összege a régi 13.160.000 koronáról 14.459.000 koronára emeltetett. Egy millió koronánál többlet szaporították meg a nyeremények számját, a mikor a sorjegyek számát tízezer darabba emelték. Az új nyeremények közt van egy 80.000 koronás, egy 50.000 koronás, egy 25.000 koronás, egy 20.000 koronás, öt 10.000 koronás. A több főnyereményyel a nyerés esélye köztégtelenül megjavak.

Tanfolyam Műhímezés és áttört munkából. A Singer és Co varrógép részvény társaság városunkba folyó évi október hó 28-ától, a szemleviszaga végett nem lehet a városi nagytérre hanem a Orodába. A nagy közönség számára a műhímezésből és áttört munkából ingyenes tanfolyamot rendez, melyre valamint az ilyen munkából rendezett kiállítás megtekintésére mindenkit szívesen lát.

Az Országos Gazdasági munkás és Cselédszolgálat statisztikája. Érdekes időközti statisztikát állított össze az Országos Gazdasági Munkás és Cselédszolgálat központi igazgatósága. Ezek szerint a segítségnyújtóknak 1166 alapító tagja van 140204 kor. 82 áll. alapítványi összeggel. I. csoportbeli rendező tagja van a pénztárnak jelenleg 9620, II. csoportbeli 1320, III. csoportbeli 11, IV. csoportbeli 100, az ideai rendkívüli tagok száma 28800, összesen tehát 39861. C-éplőgép tulajdonosok számára kiállított összesen 3149 kötvény. Ezekben biztosított 2193 fűtő, 4883 etető, 5404 kéve adogató és 3875 cséplőgép munkás, (természetesen nincsenek ide értve azok a gazdasági családok, a kik után munkaadójuk a hozzájárulást fizeti). A segélyekről a következő a statisztika. Gazdasági családoknak kifizetett a pénztár 1400 esetben 95000 korona baleseti, 294 esetben 3300 kor. rokkantsági és 148 esetben 10000 korona haláleseti segélyt. Belezárási még a cséplőgépekkel történt balesetek alkalmával kintal segélyeket, az Országos Gazdasági Munkás és Cselédszolgálat pénztár az 1902. évben idáig kifizetett 167069 korona segélyt. Megjegyezzük még, hogy igen nagyszámmal vannak azok a balesetek, a melyek a közelmúlt napokon jelentősen be, most vannak tárgyalás alatt.

A gép áldozata. A cséplőgép évenként megveszi a maga adóját a gazdasági munkások köréből. Nem egy derék munkás vesztette már el életét ilyen módon, s nem egy család maradt nyomorban, megfosztva a kenyérkeresőjétől. Így volt ez eddig is, s fájdalom így lesz ez ezután is. De bár az ilyen szerencsétlenség mindenkor borzalmas, megzúntatja a vele járó nyomort és enyhíti a kétségbeesést az Országos Gazdasági Munkás és Cselédszolgálat humánus intézménye, melynek tág tere nyílt az elmúlt nyáron is a jótékony gyakorlatára. Ezúttal csak 3 példát hozunk fel, mint jókorai figyelmeztetést arra vonatkozólag, hogy mily könnyen érheti halálos baleset még a legővatosabb gazdasági munkást is, a mily jól teszi mindenkinek, ha ezzel számot vetve, s elkészítve minden eshetőségre, a könnyen beállható szerencsétlenség ellen biztosítja magát az Országos Gazdasági Munkás és Cselédszolgálat áldásait. Pest megyében, Tószeg községben Olos János gazdasági munkás önhibáján kívül beleesett a cséplőgépbe, a mely egy pillanat alatt összemorzsolta, Koch Jánost a tolna megyei Gyöngy közönségben érte hasonló baleset. Kovács Sándor cséplőgéptulajdonosnál volt alkalmazva etető gyanánt, s a mikor a dob háta mögött összetörődött szalmát eligazította, véletlenül belelépett a dobba, a mely ugy összevagdalta, hogy rövid idő múlva meghalt. Kiss István fűtőt a Bárány-féle tiszalóki uradalomban a gép kerekére kapta el, s ez a munkás is életével adózott e véletlen szerencsétlenségnek. Mind a három ember derék, józan, szorgalmas munkás volt, s mind a háromnak özvegye s kiskora gyermekei maradtak, teljesen gyámol nélkül. Az Országos Gazdasági Munkás és Cselédszolgálat mind három özvegynek 400—400 kor. haláleseti segélyt utalt ki. Ajánljuk mindenkinek figyelmébe a megvizsgálendő példákat.

Laptulajdonos:
GYÖRGYJAKAB ÖRÖKÖSE.

Szám 5124—1902.
tílkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csikszeredei kir. törvényszék, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy a csikmegyei közközház pénzalapja végrehajtónak ifj. Kovács Mózes csikmadarasi lakos végrehajtást szenvedő elleni 500 korona tőkekövetelés és járóképei iránti végrehajtási ügyében a csikszeredei kir. törvényszék területén lévő, Csik-Borzsava község határában fekvő, csikborzsavai 39. számú tjkvben A + 1. rend 5/2., 6/2., 349. hrsz. a. fekvőségben levő kertre 59 korona, 2. rend 56/1. hrsz. belsőségben levő kertre 9 korona, 3. rend 62/2. hrsz. belsőségben levő kertre 17 korona, 4. rend 71/2., 72b., 72/2b. hrsz. alatti kertre és faházás belsőségre 418 korona, 5. rend 274/2. hrsz. a. belsőségben levő kertre 37 korona, 6. rend 482/1. hrsz. a. szántóra 17 korona, 7. rend 697/1. hrsz. a. szántóra 35 kor., 8. rend 650. hrsz. a. szántóra 61 korona, 9. rend 683/3a. hrsz. a. szántóra 48 korona, 10. rend 741/1. hrsz. a. szántóra 41 korona, 13. rend 918. hrsz. a. szántóra 16 korona, 14. rend 1043. hrsz. a. szántóra 7 korona, 15. rend 1195/2. hrsz. a. szántóra 19 korona, 16. rend 1243/2. hrsz. a. szántóra 23 korona, 17. rend 1427/1. hrsz. a. szántóra 24 korona, 18. rend 1452. hrsz. a. szántóra 18 korona, 19. rend 1683/4a. hrsz. a. szántóra 8 korona, 20. 1783/1. hrsz. a. szántóra 21 korona, 23. rend 2425. hrsz. a. szántóra 24 korona kikiáltási árban és pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 156. § a értelmében nemcsak végrehajtást szenvedő, hanem Kovács Elek, Kovács Jánosné szül. Kovács Erzsébet, Erős Denevérné szül. Kovács Krisztina, Kovács Mária kiskoru, Kovács György, Kovács Pál és Kovács Balázs nevű álló járandóságokra is, a csikborzsavai 248. sz. tjkvben A + 3. rend 1396. hrsz. szántóra 19 korona kikiáltási árban és pedig a már idézett törvényszék szerelmében nemcsak a végrehajtást szenvedő, hanem a Kovács Tamás nőtelen nagykoru, Kovács István nőtelen nagykoru, Kovács Simon nőtelen nagykoru, Kovács Ferencz nőtelen, Kovács Elek, Kovács Jánosné szül. Kovács Erzsébet, Erős Denevérné szül. Kovács Krisztina, Kovács Mária kiskoru, Kovács György, Kovács Pál, Kovács Balázs és Kovács Antal nevű álló járandóságokra is, a csikborzsavai 963. sz. tjkvben A + 1. rend 1066. hrsz. kaszálóra 23 korona kikiáltási árban és pedig nemcsak végrehajtást szenvedő, hanem a Kovács Tamás, Kovács István, Kovács Károly, Kovács Elek, Kovács Jánosné szül. Kovács Erzsébet, Erős Denevérné szül. Kovács Krisztina, Kovács Mária kiskoru, Kovács György, Kovács Pál, Kovács Balázs, Kovács Anna kiskoru, Kovács Katalin kiskoru, Kovács Simon és Kovács Ferencz nevű álló járandóságokra is, a csikborzsavai 248. sz. tjkvben A + 1. rend 1081. hrszám alatti kaszálóra 13 korona kikiáltási árban és pedig nemcsak végrehajtást szenvedő, hanem a Kovács Tamás, Kovács István, Kovács Károly, Kovács Elek, Kovács Jánosné szül. Kovács Erzsébet, Erős Denevérné szül. Kovács Krisztina, Kovács Mária kiskoru, Kovács György, Kovács Pál, Kovács Balázs, Kovács Anna kiskoru, Kovács Katalin kiskoru, Balog Berta kiskoru és Balog Borbára kiskoru nevű álló járandóságokra is, valamint a csikborzsavai 965. sz. tjkvben A + 1. rend 439/2. hrsz. kaszálóra 13 korona kikiáltási árban és pedig nemcsak a végrehajtást szenvedő, hanem a Kovács Tamás, Kovács István, Kovács Simon, Kovács Elek, Kovács Jánosné szül. Kovács Erzsébet, Erős Denevérné szül. Kovács Krisztina, Kovács Mária kiskoru, Kovács György, Kovács Pál, Kovács Balázs, Kovács Lajos kiskoru, Kovács Anna kiskoru, Kovács Katalin kiskoru és Kovács Simon nevű álló járandóságokra is így az ingatlanok egészére az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1902. évi november hó 10-ik napján d. e. 9 órakor Csik-Borzsava község határában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladhatni fognak.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfojlyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi rendelet 8. §-ában kijelölt övadékképes értékpapirokban a kikiáltott kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerésvényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint tílkvi hatóság.
Kelt Csikszeredeen, 1902. évi június hó 6.
Geczó Béla,
kir. trvszéki bír.

787—1902.
végrb. szám.
Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a csikszeredei kir. törvényszék 1901. évi 6393. számú végzése következtében dr. Bocskor Béla ügyvéd által képviselt Csikmegyei közközház pénzalap javára Ferencz János és társai csikcsomortáni lakosok ellen 200 korona s jár. erejéig 1901. évi december hó 12-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 601 korona 40 fillérre becsült következő ingóságok u. m.: I. Ferencz Jánosnál juhok, kecskék, lovak, szának és házi butorok, II. Nagy Lajosnál tehenek, borjúk és székér nyilvános árverésen eladhatnak.

Mely árverésnek a csikszeredei kir. járásbíróság 1901. évi V. 822. számú végzése folytán 200 kor. tőkekövetelés, ennek 1900. évi július hó 1. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 71 kor. 16 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig végrehajtást szenvedők lakásain Csikcsomortánban leendő eszközleára 1902. évi november hó 10-ik napjának délutáni 2 órája határidővel kifizeték és abhoz a venni szándékozik oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén, becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Csikszeredeen, 1902. évi november hó 17-ik napján.
Abrahám Márton,
kir. bírósági végrehajtó.

Csikszeredei községben az Olt völgyén egy darab 12 holdas első minőségű kaszálós hely eladó. Értekezhetni: Márton Ferencz ny. kir. járásbíró örököséinél Csikszeredeen.

719—1902. végrb. sz.
Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a csikszeredei kir. törvényszék 1902. évi 689. számú végzése következtében dr. Zakariás Manó ügyvéd által képviselt Zakariás Lukács és Zakariás K. Antal javára ifj. Fodor István és társai csikvacsárcsi lakos ellen 260 korona s jár. erejéig 1902. évi február hó 26-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 619 kor. becsült következő ingóságok u. m.: Kovács Gáspárnál ökrök, székerek és széna nyilvános árverésen eladhatnak.

Mely árverésnek csikszeredei kir. járásbíróság 1902. évi V. 179/4. számú végzése folytán 250 korona tőkekövetelés, ennek 1901. évi október hó 20-ik napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 80 korona 46 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig végrehajtást szenvedők Kovács Gáspár lakásán Csikvacsárcsiban leendő eszközleására 1902. évi november hó 10-ik napjának délutáni 9 órája határidővel kifizeték és abhoz a venni szándékozik oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Csikszeredeen, 1902. évi október hó 17-ik napján.
Abrahám Márton,
kir. bírósági végrehajtó.

Szám 1423—1902.

Faeladási hirdetmény.

Csikvacsárcsi község előjárósága közhírré teszi, hogy a tulajdonát képező „Csörgő” erdőrezsben a szél által kidöntött 366 darab fenyőfa a közigazgatási erdészeti bizottság 412—902. számú határozata alapján nyert engedéllyel folyó évi november hó 9-ik napján d. e. 9 órakor Csikvacsárcsi község határában nyílt árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár: 255 korona.

Árverezni kívánók kötelesek a kikiáltási árnak 10%-át készpénzben letenni, az árverés megkezdése előtt az árverési bizottság kezéhez.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

A részletes árverési feltételek csikvacsárcsi község előjáróságánál bármikor betekintethetők.

Csikvacsárcsi, 1902. október hó 25.
Mánya Antal, Fodor Gáspár,
k. jegyző. k. bír.

Sz. 57—902.

Arverési hirdetmény.

Gyergyóujfalvi közbirtokosság közhírré teszi, hogy „Somlyó” nevű erdőrezsben kijelölt vágásának fenyőfa készletét nyilvános árverésen eladja.

A szóbeli árverés Gyergyóujfalva község határában 1902. évi december hó 7-ik napjának d. u. 1 órájkor kezdetét veszi.

Kikiáltási ár 22204 korona, a melyen alul a fa eladva nem lesz.

Bánatpénz 2200 korona

A szóbeli árverés megkezdése előtt szabályszerűen kiállított zárt írásbeli ajánlatok is benyújthatók.

Megkezdve érkező, az eladási feltételektől eltérő és utóajánlatok nem kerülnek tárgyalás alá.

Az árverési és szerződési feltételek a közbirtokossági elnökségnél megtekinthetők.

Tájékozásul megjegyezzük, hogy a vágás terület a Libáni mütőtől 8. Székelyudvarhelytől 38 km-re fekszik, kiterjedése 218 hold, faneme lucsfenyő (Picca), az eladás tárgyát képező fakészlete összesen 11450 m³-re van becsülve, a melyből a mellmagasságban, kéreggel mérve 15—82 átlag 33 cm. vastag, 19751 drb fának hasznosfája mintegy 10995 m³, a 6—14 cm. vastag fák és a tűzfifa köbtartalma pedig 455 m³.

Az elnökség.
Gyergyóujfalva, 1902. október hó 18.
Kocsis A. Sándor, Nagy Albert,
b. elnök. 2—2

Szám 1217—1902.
Faeladási hirdetmény.

Csikjénőfalva község közbirtokosságának tulajdonát képező Csikmadaras II. részben fekvő „Hosszuhavas” nevű erdőrezsben 672-66 kat. holdon megbecsült mintegy 116-348 m³-nek talált gömbölyű lucsfenyő és 217-79 m³-nek talált gömbölyű jegenye fenyő hasznosfának eladása miután III-ad ízben megtartott árverés is eredménytelen maradt, ezen ügyben Csikjénőfalva közbirtokosságának f. évi október hó 22-én tartott gyűlésében az általános árverési és szerződési feltételek némi módosítása után elhatározatott, hogy az erdőtermék eladása ügyében Csikjénőfalván folyó évi november hó 10-én délelőtt 9 órakor a már beérkezett és még beérkezendő írásbeli zárt ajánlatok tekintetbe vételével tárgyalás fog tartatni

Felhívtnak mindazok, kik a 276.000 korona kikiáltási ár mint becsár, vagy ezen becsáron alul ajánlatokat akarnak tenni írásbeli ajánlataikat folyó évi november hó 8-ig Csikjénőfalva közbirtokossági elnökéhez adják be, mivel a később beérkező ajánlatok tekintetbe nem vétetnek.

Az ajánlatban a vételár számokkal és betűkkel olvashatóan kiírandó és bejelentendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri s magát azoknak feltétlenül aláveti.

Az ajánlatok 27.000 korona, azaz Huszonhét ezer korona bánatpénzzel látnadók el, mely bánatpénz vagy készpénzben, vagy övadékképes papirokba teendő le

A feltételek a birtokossági elnöknel megtekinthetők.
Csikjénőfalván, 1902. október 23-án.
Kovács Lajos,
birtokossági elnök.

Szám 117—1902.
akvi.

Pályázati hirdetmény.

Csikvármegye Kászton-Alcaiki járásában, Kásztonaltiz székhelyvel újra szervezett segédjegyző-anyakönyvvezető helyettesi állásra, mely 1000 korona fizetéssel van összekötve, ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajjtják, hogy az 1883. évi I. t.-czikk 6. §-sa, illetve az 1900. évi XX. t.-czikk 3. §-ában irt képesítéstüket, eddigi alkalmzatásukat, életkorukat és erkölcsi magaviseletüket igazoló okmányokkal felzerelt pályázati kérvényüket hozzámmal folyó évi november hó 6-ig bezárólag nyújtsák be, mert a később beérkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Csikszentmártonon, 1902. évi október hó 14-én.
Bartalis Ágost,
főszolgabíró.

2—3

A Singer Co.
VARRÓGÉPEI
világhírűket kitűnő minőségűeknek és nagy szolgáltatási képességűeknek köszönik, mik a nevezett cég összes gyártmányait elejétől fogva kitűntetik.

SINGER varrógépek
annyiféle fajban és kivitelben gyártatnak, hogy minden vevő mindenkor az általa kívántat megkapja nálunk. Szállítunk varrógépeket a családi használatra, kézművesek és a házipar számára, valamint gyártási oszlokokra is és pedig minden elképzelhető szak és munka részére.

Saját tanfolyamunk van
gépvarrás, műhímezés és áttört munkákban.

Electromotorok és egész erőhájtány berendezések szállítása.

Javítóműhelyek.
Géprészek, tűk, gépfonal és legjobb gépjelölő elárúítása.

Singer Co. varrógép részvénytársaság.
Brassó, Kapu-utca 23. szám.